

3. Programma's

3.1 Programma inhoudelijke agenda

De Inhoudelijke Agenda van Holland Rijnland

In het kader van #Kracht15 ontwikkelt de organisatie Holland Rijnland zich van een regionale organisatie voor gemeenten naar een hoogwaardige en flexibele netwerkorganisatie. Daarbij staat niet de organisatie zelf centraal maar het organiseren van slimme processen om te komen tot oplossingen voor maatschappelijke opgaven.

Het uitgangspunt bij het samenwerken tussen de gemeenten is 'lokaal en subregionaal waar dat kan en regionaal waar nodig'. Het zwaartepunt ligt bij de subregionale agenda's van de Leidse Regio, de Duin- en Bollenstreek en de Rijn- en Veenstreek. De subregio's werken met elkaar samen binnen Holland Rijnland. Bij de regionale samenwerking streven gemeenten naar vormen van samenwerking die gekenmerkt worden door optimale flexibiliteit, lage kosten, grotere betrokkenheid van de deelnemende gemeenten (nabijheid), georganiseerde ontmoeting en uitwisseling van kennis en ideeën.

Vanuit deze wens heeft Holland Rijnland de volgende doelstelling:

Holland Rijnland draagt binnen de regio zorg voor een optimale verbinding, ontmoeting en samenwerking op ruimtelijk, economisch en sociaal vlak.

Rol Holland Rijnland

Holland Rijnland ondersteunt de gemeenten bij de duurzame en integrale ontwikkeling van de regio. De gemeenten streven ernaar dat het in onze regio prettig is om te wonen, te werken, te leven en te recreëren. In een steeds veranderende maatschappij is het aan de gemeenten om in te spelen op complexe vraagstukken met steeds verschillende partijen. Steeds meer vragen doen zich voor op het snijvlak van ruimtelijke en sociale thema's. Hieronder volgen enkele voorbeelden. Welke ruimtelijke ontwikkelingen maken de regio nog sterker en aantrekkelijker? Hoe behouden we het landschap aantrekkelijk én versterken we tegelijkertijd de economie en de bereikbaarheid? Hoe zorgen we er voor dat de regio zo veel mogelijk biobased en circulair wordt? Hoe zorgen we voor genoeg werkervaringsplaatsen voor toekomstige werknemers? Hoe bevorderen we de zelfredzaamheid en gezondheid van onze inwoners, passend bij de vraag van de inwoner, zijn of haar gezin en sociale netwerk? Hoe zorgen overheden er voor dat social return een vanzelfsprekend onderdeel wordt bij aanbesteding? Hoe spelen we in op de veranderende samenstelling van de bevolking met goede zorg en voldoende en passend woningaanbod?

Een van de taken van de organisatie Holland Rijnland is het signaleren van en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. Bij nieuwe ontwikkelingen bepalen de gemeenten welke lokale of subregionale aanpak mogelijk is of dat hiervoor regionale inzet nodig is. Het product waarin deze nieuwe ontwikkelingen een plek krijgen, is een regionale kansenkaart, die vervolgens input levert voor de volgende Inhoudelijke Agenda. De Inhoudelijke Agenda wordt jaarlijks bijgesteld.

Vanuit de Strategische Eenheid wordt integraal gekeken naar de verschillende beleidsthema's, met nadrukkelijk aandacht voor de overlap tussen de thema's en waar ze elkaar kunnen versterken. De inzet voor de jeugd kan bijvoorbeeld niet los gezien worden van de inzet voor het onderwijs en voor het gezin. De benodigde zorg die iemand nodig heeft, is weer afhankelijk van de woonruimte en de participatie op de arbeidsmarkt. En een goed ingericht buitengebied heeft positieve effecten op natuur, landbouw, woningmarkt en toerisme.

Deze begroting is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

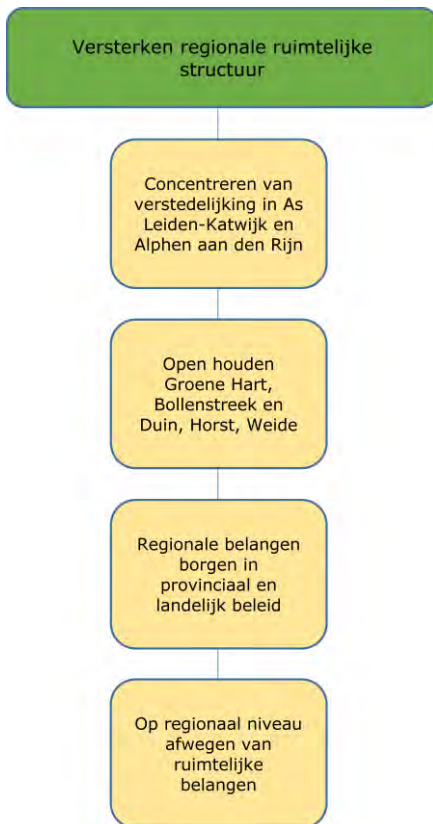
- Ruimtelijke Ordening
- Verkeer en Vervoer
- Natuur, Landschap en Recreatie
- Wonen
- Economie
- Jeugd
- Zorg
- Participatie en arbeidsmarktbeleid
- Cultuur
- Leerplicht en voortijdig schoolverlaten

Via deze lijnen wordt voornamelijk ingezet op het versterken van de bestaande potenties, oftewel de eigen kracht van de 14 gemeenten. Daarnaast wordt verder ingezet op de netwerkkracht, waarbij gekeken wordt welke agglomeratievoordelen we op deze onderwerpen kunnen bereiken door de nabijheid van de grote Metropoolregio's. Als laatste wordt ingezet op innovatiekracht. Dit uit zich bijvoorbeeld door de inspanningen op het gebied van Biobased en Space, maar ook door de wijze waarop in het sociaal domein door alle partijen wordt samengewerkt in een onderdeel als Jeugd. Daaruit voortvloeiend komen soms ook weer taken als de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp bij Holland Rijnland terecht. Vanuit haar platformfunctie en als 'host' faciliteert Holland Rijnland deze samenwerking van 13 gemeenten ten behoeve van de transformatie en inkoop voor jeugdhulp (in ieder geval voor de periode 2015 -2017).

Wat mag het kosten?

Programma inhoudelijke agenda	Rekening 2014	Begroting 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
indirecte kosten	4.865.815	4.659.994	4.011.456	3.523.079	3.523.079	3.523.079
materiële kosten	6.523.723	6.181.098	2.499.228	1.686.786	1.686.786	1.686.786
Totale Lasten	11.389.539	10.841.092	6.510.684	5.209.865	5.209.865	5.209.865
directe baten	6.456.388	4.468.208	1.551.723	1.551.723	1.551.723	1.551.723
bijdragen gemeenten	4.933.150	6.372.884	4.958.961	3.658.142	3.658.142	3.658.142
Totale Baten	11.389.538	10.841.092	6.510.684	5.209.865	5.209.865	5.209.865
Resutaat	0	0	0	0	0	0
Reserve	0	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0	0

3.1.1 Onderdeel Ruimtelijke Ordening

Wat willen we bereiken?

Hoofddoel van het onderdeel Ruimtelijke Ordening is het versterken van de regionale ruimtelijke structuur. Het instrumentarium dat de regio hiervoor heeft is de vigerende Regionale Structuurvisie (RSV) waarin alle regionale ruimtelijke belangen staan geformuleerd. Deze visie is in 2010 vastgesteld en in 2012 geactualiseerd, na toetreding van de gemeenten in de Rijn- en Veenstreek. Binnen het proces van #Kracht15 is aangegeven dat er geen nieuwe ruimtelijke regionale structuurvisie ontwikkeld zal worden. Het **primaat ligt bij de subregio's, dus** van daaruit zal ook het initiatief dienen te komen voor ruimtelijke (structuur)visie(s).

Het vigerende regionale, ruimtelijke kader wordt momenteel gevormd door de brede RSV, de regionale woonagenda, het Regionaal Verkeer- en Vervoersplan, het Regionaal Groenprogramma / De Tuin van Holland, de bedrijventerreinenstrategie en de kantoren-strategie. Dit zijn allen beleidsdocumenten met een zelfbindend karakter, waarbij 14 gemeenten (Groenprogramma 12 gemeenten) hebben afgesproken dat dit het kader is om in te opereren en naar buiten toe (provincie, Rijk) uit te dragen.

Wat is het maatschappelijk effect?

In de geactualiseerde RSV (2012) staan zeven kernbeslissingen centraal:

1. Het reserveren van grond voor woningen heeft ruimtelijke prioriteit.
2. De regio kiest voor versterking van de centrumfunctie van Leiden.
3. De bebouwing wordt geconcentreerd in de Aaneengesloten Stedelijke Agglomeratie van Katwijk tot en met Leiden, langs de Oude Rijn tussen Leiden en Alphen aan den Rijn (conform de Transformatievisie Oude Rijnzone) en in Alphen aan den Rijn. Dit binnen de randvoorwaarden van een duurzame en klimaatbestendige samenleving.
4. Het groen-blauwe raamwerk staat centraal bij alle ruimtelijke ontwikkelingen.
5. Blijvende openheid van het Groene Hart, de Bollenstreek en Duin, Horst en Weide.
6. Er zijn twee dragers als speerpunt voor de regionale economie:
  - a. opschaling van de kenniseconomie op nationaal en internationaal niveau, door uitbreiding van vooral het cluster Bio Science in en om Leiden;
  - b. uitbouw van de internationale economische kracht van de Greenports Duin- en Bollenstreek, Aalsmeer en regio Boskoop.
7. Het verbeteren van de bereikbaarheid is essentieel voor de regio.

Het belangrijkste maatschappelijk effect van het regionale ruimtelijke beleid is dat de stedelijke ontwikkelingen in de regio plaatsvinden langs de As Leiden-Katwijk en rondom de Oude Rijnzone en in Alphen aan den Rijn. En dat Duin- en Bollenstreek, het Groene Hart en Duin, Horst en Weide open landschap blijven. De gemeenten realiseren deze maatschappelijke effecten. De regio kan bij de realisering daarvan ondersteunen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

De ruimtelijke ordening in Nederland is flink in beweging. Door het eerste kabinet Rutte is een koers ingezet van verdere decentralisering van de ruimtelijke ordening. Dit komt tot uiting in de Structuurvisie Infrastructuur en Milieu (SVIR). Het Rijk legt in de SVIR sterk de nadruk op de eco-

nomie (Mainports, Brainports en Greenports) en laat het ruimtelijk beleid voor een groot deel over aan provincies en gemeenten.

Het Rijk heeft het beleid met betrekking tot de nationale landschappen en Rijksbufferzones losgelaten. Voor de regio is de provincie nu de belangrijkste samenwerkingspartner geworden op dit beleidsterrein.

In 2014 is de provinciale Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) vastgesteld. De provincie actualiseert jaarlijks **de ruimtelijke programma's en agenda's Ruimte en Mobiliteit van de VRM**. Holland Rijnland levert daarvoor input vanuit het regionale ruimtelijke kader.

Relevante documenten

- Geactualiseerde Regionale Structuurvisie (vastgesteld in 2012)
- **Visie Ruimte en Mobiliteit, Verordening Ruimte, uitvoeringsprogramma's Ruimte en Mobiliteit** (Provincie, vaststelling in 2014)
- Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (ministerie I & M, vastgesteld in 2012).

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:

- a. Afstemming en kennisdeling, op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Elkaar onderling informeren en inspireren is daarbij een belangrijke factor.
- b. Op regionaal niveau afwegen van ruimtelijke plannen; de RSV en subregionale ruimtelijke structuurvisies en omgevingsvisies vormen het afwegingskader van ruimtelijke belangen bij nieuwe ontwikkelingen of initiatieven vanuit de markt of overheden. Dit komt tot uitdrukking in afstemming in het Ambtelijk Overleg Ruimtelijke Ordening en het Portefeuillehoudersoverleg Ruimte. En indien nodig: bij het indienen van zienswijzen op lokale structuurvisies of masterplannen.

2. Vanuit de richtinggevende rol:

- a. Concentreren van verstedelijking in de as Leiden-Katwijk, de oude Rijnzone en in Alphen aan den Rijn.
Woningbouw en ontwikkelingen ten behoeve van kantoren en bedrijvigheid zullen vooral plaatsvinden in deze stedelijke gebieden. Dit is centraal uitgangspunt in de structuurvisie maar komt ook tot uiting in latere regionale beleidstukken. En vervolgens natuurlijk in de bouwplannen. Holland Rijnland stimuleert de ruimtelijke ontwikkelingen in de gebieden, monitort en draagt zorg voor onderlinge afstemming, door onder andere het organiseren van de ambtelijke en bestuurlijke afstemming van de Woonagenda en bouwplannen, voor woningen en kantoorlocaties.
- b. Openhouden van het Groene Hart, de Duin- en Bollenstreek en Duin, Horst en Weide. Dit is de contramal van wat hier boven is geschetst. Ruimtelijke ontwikkelingen in deze gebieden worden in beperkte mate en onder bepaalde voorwaarden toegelaten. Holland Rijnland ziet er op toe dat deze gebieden open blijven, monitort en draagt zorg voor onderlinge afstemming, door:
  - het bijhouden van lokale structuurvisies
  - het lobbyen tegen grootschalige ontwikkelingen in het buitengebied

3. Vanuit de belangenbehartigende rol:

- Regionale belangen borgen in provinciaal en Rijksbeleid. Daarbij vormen de RSV en de subregionale ruimtelijke structuurvisies en omgevingsvisies het ruimtelijk kader. Van daaruit beoordeelt Holland Rijnland of het regionale ruimtelijke belang in voldoende mate tot uiting komt en wordt meegewogen in nieuwe provinciale en landelijke plannen (zoals de SVIR en de Visie Ruimte en Mobiliteit), door:
- a. het inbrengen van de regionale ruimtelijke belangen in de (jaarlijkse actualisatie van) **VRM, met de daarbij horende Verordening en de uitvoeringsprogramma's**
  - b. het inbrengen van de regionale ruimtelijke belangen in diverse gremia binnen de regio en aangrenzend aan de regio
  - c. het deelnemen aan overleg en afstemming in de Zuidvleugel
  - d. indien nodig: het indienen van zienswijzen op provinciale en nationale ruimtelijke plannen.

- e. het inbrengen van de regionale ruimtelijke belangen bij beleidsontwikkeling van de waterschappen, voor zover deze een ruimtelijke component bevatten.

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. Op regionaal niveau afwegen van ruimtelijke plannen:
Monitoren van de ruimtelijke ontwikkelingen en het onder de aandacht brengen van regionale afspraken door middel van overleg, bestuurlijke inzet en eventueel zienswijzen op lokale structuurvisies en masterplannen.
2. a. Concentreren van de verstedelijking: Monitoren van de gemaakt woningbouwafspraken in de regio, en specifiek in de As Leiden-Katwijk, rond de oude Rijnzone en in Alphen aan den Rijn, met behulp van de woningbouwmonitor van de provincie Zuid-Holland die jaarlijks wordt geactualiseerd.
b. Openhouden Groene Hart, de Duin- en Bollenstreek en Duin, Horst en Weide: Monitoren van de ontwikkelingen in dit gebied, met behulp van de woningbouwmonitor van de provincie Zuid-Holland en in overleg met de GOM (Greenport Ontwikkelings Maatschappij), het Pact van Duivenvoorde en Stichting Land van Wijk en Wouden.
3. Regionale belangen borgen in provinciaal en ruimtelijk beleid:
Organiseren van periodieke afstemmingsmomenten met Rijk, provincie, waterschap en regio. Indien aan de orde, regionale belangen in provinciale, waterschaps- en nationale documenten kenbaar maken door middel van overleg, bestuurlijk inzet en eventueel zienswijzen.

Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

Binnen het onderdeel Ruimtelijke Ordening vindt nauw overleg plaats met de 14 Holland Rijnland gemeenten, de provincies Zuid- en Noord-Holland, Zuidvleugelpartners, buurgemeenten (waaronder Haarlemmermeer en de gemeenten in Metropoolregio Den Haag Rotterdam), het Hoogheemraadschap van Rijnland, het Rijk en marktpartijen.

Wat zijn de externe projectkosten?

- Algemeen budget Ruimtelijke Ordening (programmamanagement, regionale afstemming, ondersteuning, lobby, belangenbehartiging etc.) €75.000,-
- Bijdrage samenwerking Zuidvleugel €70.000,-
- Budget verzamelen, bewerken en publiceren van data op het gebied van ruimte (wonen, bedrijventerreinen, kantoren): € 30.000,-.

3.1.2 Onderdeel Verkeer en Vervoer

Versterken regionale bereikbaarheid

Robuuster maken van autonetwerk en infrastructuur:
nieuwe verbindingen;
betere doorstroming;
herkenbare inrichting

Vergroten aandeel OV en fiets in aantal verplaatsingen

Vergroten samenhang OV-niveaus

Verbeteren overstap faciliteiten / knooppunten

Inpassing duurzamer maken, milieuvuiling verminderen

Verbeteren verkeersveiligheid; verminderen letselslachtoffers

Wat willen we bereiken?

Goede bereikbaarheid van de regio, op een veilige manier en in balans met leefbaarheid. Hiermee de ruimtelijke en economische ambities mogelijk maken: een aantrekkelijke regio om te wonen en te werken. Specifiek ondermeer een verbetering van de bereikbaarheid van de Greenports, Leiden/BioScience, Schiphol, Oude Rijnzone, Nieuw Valkenburg. Voor personen (fiets, OV, auto) en voor goederen (water, spoor, weg). Daarnaast de beschikbaarheid van vervoer voor alle inwoners van Holland Rijnland (sociale functie).

Het verbeteren van de regionale bereikbaarheid is nodig om de regionale ambitie op het gebied van ruimte en economie mogelijk te maken. Dit dient op een goede duurzame manier te gebeuren. Hierbij wordt gekeken naar alle modaliteiten: fiets, openbaar vervoer en auto.

De afgelopen jaren is hier fors op ingezet zowel via de RIF-projecten (RijnlandRoute, Programma Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek en HOV-net Zuid – Holland Noord), als via andere projecten (N207, uitvoeringsprogramma Fiets, Brede Doeluitkering en de spoorverbinding Leiden – Utrecht). Ook de komende jaren moet hier nog aandacht aan worden besteed om de diverse projecten ook daadwerkelijk tot uitvoering te brengen. De rol van de regio wordt op de diverse dossiers mogelijk wel kleiner of anders.

Belangrijke vraag daarbij is hoe het totale verkeer- en vervoersnetwerk in samenhang functioneert. Dan gaat het om de rijkswegen A4, A12, A44 en de N11 in relatie tot alle andere provinciale wegen en het lokaal wegennet, maar ook om het vaarwegen-, spoor en fietsnetwerk. Hoe kan dit beter worden benut en welke aanpassingen zijn nodig? Centraal staat een betere benutting van het totale **netwerk door de 'missing links' aan te leggen**, met goede overstap-faciliteiten, doorstromingsmaatregelen en een herkenbare inrichting van het systeem, maar ook het tegengaan van barrières (bruggen bijvoorbeeld). Verkeersveiligheid is hierbij een belangrijk thema, maar ook logistiek en distributie.

Wat is het maatschappelijk effect?

1. Verbeterde bereikbaarheid voor personen en goederen, fiets, auto, OV/spoor, water
2. Stimuleren van de ruimtelijk-economische dynamiek van de regio, mogelijk maken van ruimtelijk-economische ontwikkelingen in de regio, zoals van de Greenports, Brainports, Valkenburg, Oude Rijnzone
3. Vermindering van het aantal verkeersslachtoffers
4. Verbeterde leefbaarheid in relatie tot verkeer
5. Beschikbaarheid van mobiliteit voor alle doelgroepen

De bereikbaarheid van de regio en de doorstroming in het gebied zijn niet goed. Er lopen goede, internationale verbindingen in noord-zuid richting door de regio (A4, A44, spoor) maar door het ontbreken van adequate oost-west verbindingen, zowel voor de weg als het openbaar vervoer, is de regio daar slecht op aangesloten. Mede vanwege de ruimtelijke en economische ambities van Holland Rijnland is het van belang om de aansluiting op het nationale hoofdwegennet en spoornet te verbeteren. Het gaat daarbij om goede verbindingen tussen en ontsluiting van onder meer de

Brainports (Biosciencepark en Esa Estec), de drie Greenports, de Oude Rijnzone en de realisatie woningbouwprogramma waaronder ontwikkeling Valkenburg.

De Greenports en Brainports zijn de afgelopen jaren sterk gegroeid en hebben door (toekomstige) herstructurering een duidelijk profiel. Het omliggend provinciale wegennet is echter niet meegegroeid. Veelal vindt de ontsluiting naar de grotere provinciale wegen plaats via N-wegen die dwars door kleine kernen lopen. Hier kan sprake zijn van barrièrewerking en verkeersonveiligheid en vindt congestie plaats doordat gebruik moet worden gemaakt van verouderde bruggen. Daarnaast is de afwikkeling op de grotere provinciale wegen richting A4, A12, en A44 beneden peil. Investerings in de infrastructuur in de regio zijn dan ook nodig.

Op eigen initiatief heeft Holland Rijnland in 2009 een visie op het openbaar vervoer vastgesteld met als doel om in de periode tot en met 2020 een substantiële verbetering van het openbaar vervoer in de regio te realiseren. In de OV-visie is een netwerk van HOV-verbindingen op R-netkwaliteit ontworpen. Het netwerk sluit aan bij de hoogfrequente sprinters van Stedenbaanplus en wordt aangevuld met ontsluitende busdiensten en aanvullend openbaar vervoer (o.a. regiotaxi). Een duidelijke lijnvoering, snelle verbindingen en hoge frequenties moeten zorgen voor een significante stijging van het aantal openbaar vervoerreizigers.

Als vraagafhankelijk vervoerssysteem rijdt de Regiotaxi Holland Rijnland in de gehele regio. Dit als aanvullende voorziening op het reguliere openbaar vervoer zowel als voorziening voor mensen met een beperking (met een vergoeding via de Wet maatschappelijke ondersteuning). Er is sprake van integratie van beide gebruikersgroepen in de taxi.

Daarnaast heeft Holland Rijnland in 2013 een Uitvoeringsprogramma Fiets vastgesteld. Op basis van dit uitvoeringsprogramma wordt prioriteit gegeven aan snelle woon-werkverbindingen en vindt hierop een actieve lobby bij de provincie plaats. Samen met de gemeenten wordt gekeken welke ontbrekende schakels op het totale fietsnetwerk alvast kunnen worden gerealiseerd.

Momenteel vindt in het kader van de transitie van Holland Rijnland een discussie plaats op welke tafel welke vraagstukken (strategisch, tactisch, operationeel) worden georganiseerd. Hierbij ligt voor Holland Rijnland de focus op de strategische vraagstukken met daaraan gekoppeld de platformfunctie, initiatiefrol en lobby. Vanuit Rijk en provincie wordt ook gevraagd naar de regionale visie op het totale, multimodale netwerk. Deze visie is ook nodig om bijvoorbeeld vraagstukken zoals het afwaarderen van de A44, het opwaarderen van de N11 en de ervaren knelpunten te kunnen beantwoorden.

Daarnaast is gesteld dat Holland Rijnland haar rol op het tactisch niveau van de diverse RIF-projecten houdt. Dit betekent dat er de komende jaren nog hard wordt ingezet op de realisatie van het HOV-net Zuid – Holland Noord, de RijnlandRoute en het Programma Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek. Hierin zal de regio de hard sturen op de afspraken zoals gemaakt in de diverse bestuurlijke overeenkomsten ten aanzien van scope en planning.

Dit kan betekenen dat een aantal van de dossiers op operationeel niveau (Concessie OV, RPV, CVV/Regiotaxi, RVMK) die Holland Rijnland nu draagt op een andere tafel worden georganiseerd. Hierbij valt te denken aan het clusterniveau of aan centrumgemeenten

Maatschappelijke ontwikkelingen

De middelen voor infrastructuur en goede inpassing daarvan zijn schaars en moeten voor een groot deel betrokken worden bij rijk en provincie. Daarin concurreert de regio met regio's in de Zuidvleugel en in de rest van het land. Voor de toekenning van middelen is steeds vaker een eis, dat er een integrale en afgestemde visie moet zijn op de ontwikkelingen in de regio. Deze visievorming op regionaal niveau wordt steeds relevanter nu ook de omliggende metropoolregio's zich sterker aan het positioneren zijn. Verder zijn er diverse relevante maatschappelijke, economische, technologische ontwikkelingen met impact op verkeer en viervoer, zoals nieuwe voertuigen, vergrijzing, detailhandel, arbeidsmarkt, verstedelijking, ICT.

Daarom werkt de regio samen met de provincie aan diverse uitvoeringsprogramma's waaronder het Uitvoeringsprogramma OV-visie, programmaplan Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek, programma Corridor N207 en een uitvoeringsprogramma fiets. Deze wijze van samenwerking – gericht op concrete realisatie - wordt in 2016 gecontinueerd.

De mogelijkheid bestaat verder dat de BDU wordt afgeschaft. Hiermee vervalt de financieringsbasis van een aantal operationele taken die Holland Rijnland momenteel uitvoert. Hierbij valt te denken aan de educatie op het gebied van verkeersveiligheid, maar ook de coördinatie van subsidies ten behoeve van Duurzaam Veilig. Verder leiden de ontwikkelingen binnen de decentralisaties rond de zorg, WMO en Jeugd tot veranderingen op het gebied van het doelgroepenvervoer die hun weerslag kunnen hebben in de taken rond de Regiotaxi.

De ontwikkeling van het aantal verkeersslachtoffers in Holland Rijnland vertoont een gunstige tendens. Begin 2013 is een tweede versie van het zogenaamde Verkeersveiligheidsprofiel voor Holland Rijnland verschenen. Dit profiel laat zien dat sinds 2001 het aantal verkeersdoden per jaar sterk wisselt, maar geleidelijk lijkt te dalen en in alle jaren onder de doelstellingslijn van het landelijke Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2008-2020 ligt.

Relevante documenten

- Uitvoeringsprogramma Regionaal Verkeer Vervoer Plan
- Uitvoeringsprogramma Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek
- OV-visie + uitvoeringsprogramma
- Uitvoeringsprogramma Fiets
- Regionale Investeringsstrategie
- Meerjarenplan Verkeersveiligheid 2014-2016
- Geactualiseerde Regionale Structuurvisie (vastgesteld in 2012)

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:

Afstemming en kennisdeling, op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Elkaar onderling informeren en inspireren is daarbij een belangrijke factor. Hierbij valt te denken aan het inbrengen van externe expertise, maar ook het presenteren van lokale casuïstiek en pilots. Dit kan leiden tot nieuwe uit te werken thema's binnen de regio. Klinkt wel een beetje vrijblijvend. Anders: monitoren van relevante ontwikkelingen en helpen vertalen hiervan naar de betekenis voor de gemeentelijke en regionale praktijk

2. Vanuit de richtinggevende rol:

Vanuit dit onderdeel wordt in ieder geval ingezet op de volgende projecten en activiteiten:

a. Strategisch: initiëren/agenderen en aanjagen van nieuwe en bestaande thema's en projecten

- Uitvoering UP-RVVP
- OV Visie + uitvoeringsprogramma + (H)OV-monitor
- Uitvoeringsprogramma Fiets
- Ontwikkelen visie op het totale (multimodaal, vaarwegen en gekoppeld aan betere benutting, logistiek en distributie) actueel houden inhoudelijke agenda (breder dan 'netwerk'). Programmamanagement, bewaken samenhang

b. Tactisch: actief participeren in deze projecten en monitoring. Bijdragen aan soepele voortgang en besluitvorming

- RijnlandRoute, programma Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek (onder meer Duinpolderweg), corridor N207, aansluitingen N11
- HOV-net Zuid Holland Noord, incl. implementatie R-net

3. Vanuit de belangenbehartigende rol (niet limitatief):

- a. Regionale belangen behartigen in nationaal, provinciaal en lokaal OV- en verkeersbeleid.
- b. Inspelen op kansen en actieve lobby voor subsidies (zoals bijvoorbeeld gebeurd is voor de Corridor N207). Holland Rijnland zorgt voor het zicht op het subsidielandschap.

- c. Participeren in discussies over de inschaling van het verkeersnetwerk en de rol van de regionale infrastructuur daarin (bv. discussie afwaardering A44, opwaarderen N11, barrières, etc.)
  - d. Actieve lobby op lokale projecten van bovenlokaal belang (bv. aansluitingen regionaal netwerk op lokale ontsluiting)
  - e. Participatie in Stedenbaan
  - f. Voorbereiding BO MIRT en actieve lobby voor toekomstige ambities (bv. Leiden – Utrecht)
  - g. Afstemming met Vervoersautoriteiten (Provincie Zuid – Holland, MRDH, SRA, provincie Utrecht)
  - h. Afstemming met stakeholders (gemeenten, Rover, VNO NCV, bedrijfsleven, EVO/TLN, etc.)
4. Vanuit de uitvoerende rol
Holland Rijnland voert een aantal uitvoerende taken uit. De volgende operationele taken staan nog ter discussie:
- a. Regionale Verkeersmilieukaart (RVMK)
  - b. Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
  - c. Uitvoering Meerjarenplan Verkeersveiligheid
  - d. Coördinatie Brede Doel Uitkering
  - e. Concessie OV?

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. Afstemming en kennisdeling
Aantal AO's, PHO's, ambtelijke afstemmingsbijeenkomsten en inspirerende sessies
2. Realiseren strategische en tactische projecten en activiteiten
  - a. Gerealiseerde regionale bereikbaarheidsprojecten
  - b. Getekende overeenkomsten en/of genomen afspraken/besluiten
  - c. Hoeveelheid aan bereikbaarheid bestede middelen van provincie(s) en Rijk
  - d. Prestaties van de HOV-corridders (kwaliteit van het aanbod, aantal reizigers)
  - e. Ontwikkeling van het aantal verkeersslachtoffers
  - f. Monitoring en sturing realisatie **uitvoeringsprogramma's**
  - g. Strategische visie op het totale netwerk Holland Rijnland in relatie tot haar omgeving (A-wegen, N-wegen, spoorwegen, vaarwegen en lokaal netwerk, etc.); is dat een resultaat?
  - h. start visieontwikkeling N11, A44, etc;
  - i. Ondertekende overeenkomsten met Rijk en/of provincie (met daarin onomkeerbare afspraken over realisatie concrete projecten RijnlandRoute, HOV-net Zuid-Holland Noord en programma Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek, Corridor N207;
3. Belangenbehartiging, lobby
  - a. Zichtbaarheid Holland Rijnland in nationaal en provinciaal beleid
  - b. Extra gegenereerde subsidie
  - c. Monitor Stedenbaan
  - d. Afspraken BO MIRT
  - e. Inzichtelijk beeld benodigde investeringen en lobby voor dubbel spoor Utrecht-Leiden
  - f. Hoeveelheid zienswijzen, afstemmingsoveleggen, etc.
4. Uitvoerende taken
  - a. Concreet gerealiseerd BDU-budget
  - b. Actief gebruik RVMK
  - c. Aantal uitgevoerde projecten uit het Actieprogramma Verkeersveiligheid 2014 – 2016;
  - d. Sturing op kwaliteit Regiotaxi; aantallen klachten punctualiteit volgens eisen in bestek.

Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

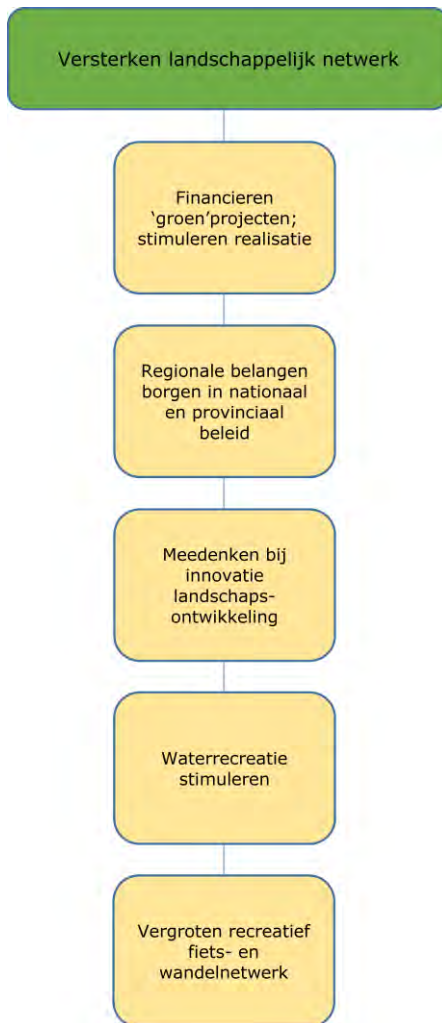
Binnen het onderdeel verkeer en vervoer vindt nauw overleg plaats met de 14 Holland Rijnland gemeenten, de provincies Zuid- en Noord Holland, Zuidvleugel, buurgemeenten en buurregio's (zoals Haarlemmermeer, Metropoolregio Den Haag Rotterdam, Stadsregio Amsterdam, U10, etc.), het Rijk en marktpartijen.

Wat zijn de externe projectkosten?

- De kosten van de projecten uit het Actieprogramma Verkeersveiligheid zijn in 2016 €576.087. De subsidie uit de BDU is €447.585.
- De voor CVV geraamde projectkosten bedragen circa € 360.000.
- In het Regionaal Investeringsfonds (RIF) zijn middelen gereserveerd voor een aantal infrastructurele projecten:
  1. RijnlandRoute (€75 miljoen)
  2. Programma Ontsluiting Greenport Duin- en Bollenstreek (€37,5 miljoen):
    - a. HOV-corridor Noordwijk – Schiphol (€5 miljoen)
    - b. Maatregelen Middengebied (€20 miljoen)
    - c. Duinpolderweg (€12,5 miljoen)
  3. HOV-net Zuid – Holland Noord (€37,5 miljoen)

Daarnaast is er een jaarlijks budget voor de ondersteuning van lobbyactiviteiten op het gebied van openbaar vervoer (€ 25.000). Tevens wordt € 12.500 uitgegeven aan het beheer van het regionaal verkeersmodel (RVMK) en € 25.000 onderzoeksbudget op het gebied van infrastructuur (bijvoorbeeld Duinpolderweg, RijnlandRoute, N207).

3.1.3 Onderdeel Natuur, Landschap en Recreatie

Wat willen we bereiken?

Hoofddoel van het programma is om de landschappelijke kwaliteiten in de regio te beschermen en te versterken en de ontwikkeling en uitvoering van (regionale) landschappelijke plannen te bevorderen. Kortweg gaat het om het versterken van het landschappelijk netwerk. Holland Rijnland heeft een unieke eigen identiteit door de synergie tussen stedelijk en landelijk gebied. De regio wil dit samenspel tussen stad en land behouden waar dit kan en versterken waar dit nodig is. Dit dient als tegenwicht voor de grootschalige stedelijke ontwikkelingsopgave waarvoor Holland Rijnland zich de komende jaren gesteld ziet.

Wat is het maatschappelijk effect?

In 2020 is Holland Rijnland een aantrekkelijke regio om in te wonen, te werken en te recreëren, dankzij de aanwezigheid van een aantal karakteristieke en verschillende landschappen (visie Regionaal Groenprogramma). De stedeling kan via aantrekkelijke fiets-, wandel- en vaarroutes deze groene ruimte bereiken vanuit de stad. De landschappen zijn onderling met elkaar verbonden, zowel recreatief als ecologisch. De groenblauwe verbindingen zijn in 2020 uitgegroeid tot doorgaande verbindingen voor natuur en water. Waar mogelijk zijn deze toegankelijk voor (water)recreanten. Het karakteristieke open landschap van Holland Rijnland is bereikbaar en toegankelijk voor de inwoners van de regio en recreanten van buiten. De recreanten vinden een gevarieerd aanbod van recreatievoorzieningen en agrotourisme. Cultuurhistorische elementen zijn versterkt en zichtbaar gemaakt. Landbouw is behouden als drager van het open landschap.

Maatschappelijke ontwikkelingen

In het algemeen is er minder geld beschikbaar bij Europa, Rijk, provincie en gemeenten, waardoor de overheid op zoek is naar nieuwe financieringsmogelijkheden. De provincie heeft haar ambities voor het groendossier uitgewerkt in de Beleidsvisie en het Uitvoeringsprogramma Groen. De focus op groen om de stad kan als gevolg hebben dat in het Groene Hart en de Duin- en Bollenstreek minder ontwikkelingen mogelijk zullen zijn.

Medewerking van grondeigenaren, meestal agrariërs, is steeds belangrijker voor ontwikkelingen in het landelijk gebied. Met de oprichting van de Stichting Landschapsfonds Holland Rijnland ondersteunt de regio de zoektocht naar financieringsconstructies en organisatiestructuur voor de vergoeding van het beheer dat deze grondeigenaren verrichten. Hierbij sluit de regio aan bij het nieuwe Gemeenschappelijke Landbouw Beleid van Europa met haar aanpak gericht op gebiedscollectieven. Het nieuwe plattelandsontwikkelings-programma (POP3) van Europa richt zich vooral op agrarisch ondernemerschap en innovatie en minder op recreatie en cultuurhistorie.

Relevante regionale documenten

- Regionaal Groenprogramma 2010-2020
- Regionale structuurvisie 2020
- Landschapsontwikkelingsplan Rijn- en Veenstreek, 2010
- Landschapsontwikkelingsplan Duin Horst Weide, 2012
- De Tuin van Holland, 2014

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:
Afstemming en kennisdeling, op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Elkaar onderling informeren en inspireren is daarbij een belangrijke factor.
2. Vanuit de richtinggevende rol:
Financieren groenprojecten en stimuleren realisatie
  - a. De realisatie van het Regionaal Groenprogramma faciliteren door ondersteuning van clusters van gemeenten en financiering van de uitvoering door de clusters
  - b. Het ondersteunen van het Landschapsonwikkelingsplan Rijn- en Veenstreek en ondersteuning Landschapsonwikkelingsplan Duin, Horst en Weide
  - c. Ondersteuning van de Stichting Landschapsfonds Holland Rijnland
3. Vanuit de belangenbehartigende rol:
  - a. Regionale belangen borgen in nationaal, provinciaal en waterschapsbeleid
    - Platformfunctie en belangenbehartiging
    - Management / kennis vergaren, belangenbehartiging en netwerken, o.a.:
      - o Klankbordgroep Wandelroutenetwerk
      - o Beleidsvisie en Uitvoeringsprogramma Groen provincie Zuid-Holland, inclusief **regionaal kader 'de Tuin van Holland' en de gebiedsdeals.**
      - o Beleidsvisie en uitvoeringsprogramma Cultureel Erfgoed provincie Zuid-Holland
      - o Afstemming met Hoogheemraadschap van Rijnland en de Omgevingsdienst West-Holland
      - o De Groene Klaver collectief, Agrarische Natuurverenigingen
      - o Ambtelijk en Bestuurlijk Overleg Natuur, Landschap en Recreatie
      - o Plaatselijke Groep LEADER Holland Rijnland
      - o Stichting Land van Wijk en Wouden
      - o Stichting Groene Hart, Stichting bedrijfsleven Groene Hart en programmabureau Groene Hart
  - b. Meedenken bij innovatie landschapsonwikkelingen
    - Uitbreiden Landschapsfonds Holland Rijnland
    - Mijn groen - ons groen

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. Afstemming en kennisdeling
Aantal AO's, PHO's, ambtelijke afstemmingsbijeenkomsten en inspirerende sessies
2. Stimuleren realisatie en financiering groenprojecten
  - a. voortgang afsluiten en afronden Uitvoeringsovereenkomsten
  - b. ondersteuning clusters bij voorbereiding, financiering en uitvoering van projecten
  - c. besluitvorming over uitgave middelen
  - d. aantal ingediende en positief geadviseerde LEADER-projecten
- 3a. Regionale belangen borgen in nationaal en provinciaal beleid
  - a. Zichtbaarheid Holland Rijnland in nationaal en provinciaal beleid
  - b. Medefinanciering voor groenprojecten in Holland Rijnland
  - c. Indien nodig: inbreng en/of zienswijze op provinciale, waterschaps- of nationale beleidsvisies groen en recreatie
- 3b. Bevorderen innovatie landschapsonwikkelingen
  - a. Landschapsfonds Holland Rijnland
  - b. Businesscase: Mijn groen – ons groen

Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

- Regionaal Groenprogramma:
gemeenten Hillegom, Kaag & Braassem (deel Alkemade), Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen, Voorschoten en Zoeterwoude.
- De Tuin van Holland:
Holland Rijnland-gemeenten, provincie Zuid-Holland, Hoogheemraadschap van Rijnland
- Landschapsontwikkelingsplannen:
Rijn- en Veenstreek: gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop.
Duin, Horst en Weide: gemeenten Pact van Duivenvoorde (Voorschoten, Wassenaar, Leidschendam-Voorburg)
- Overige:
Holland Rijnland-gemeenten, provincie Zuid-Holland, Hoogheemraadschap van Rijnland, Omgevingsdienst West-Holland, regio Haaglanden, samenwerking Leidse Ommelanden, de Groene Klaver, LEADER en buurgemeenten en buurregio's.

Wat zijn de externe projectkosten?

- Lobby en onderzoek: € 30.000;
- Totaal € 20 miljoen voor de uitvoering van het Regionaal Groenprogramma. Zie Programma Bestuur en Middelen: Onderdeel RIF.

3.1.4 Onderdeel Wonen

Wat willen we bereiken?

Doel in dit programmaonderdeel is het versterken van de woon-aantrekkelijkheid voor de huidige en toekomstige inwoners van de regio. De kernopgave is het verbeteren van de balans tussen het (kwalitatieve en kwantitatieve) aanbod en de vraag op de regionale woningmarkt. Concreet gaat het er om te komen tot één open, goed functionerende, woningmarkt die aansluit bij de vraag van regionale woningzoekenden. Binnen die regionale woningmarkt worden subregionale en lokale verschillen onderkend en benut. Holland Rijnland is een aantrekkelijke woonregio. De druk op de markt blijft groot. Maar niet elk bouwplan kan worden gerealiseerd. Afstemming is nodig zodat de randvoorwaarden er zijn om de juiste woningen, op de goede locatie en op het juiste moment in de markt te kunnen zetten. Ook is het de bedoeling om hiermee de verantwoording van bestemmingsplannen bij de provincie vereenvoudigen. In het bijzonder is van belang dat er voldoende woningen en woonvormen beschikbaar zijn voor ouderen, zorgbehoevenden, mensen met een functiebeperking en tijdelijke arbeidsmigranten.

Wat is het maatschappelijk effect?

Uitgangspunt is dat door regionale afstemming de harde plancapaciteit toeneemt en er naar verhouding meer woningbouwplannen daadwerkelijk worden gerealiseerd. Daarnaast gaat het er om de kwaliteit van projecten beter te laten aansluiten bij de vraag. Voor sociale huurwoningen geldt dat deze op een eenvoudige, eerlijke en transparante wijze worden verdeeld. Het is de bedoeling, dat woon-zorgconcepten integraal onderdeel uitmaken van woningbouwplannen en dat deze worden gespreid waar dat mogelijk en noodzakelijk is. Afstemming tussen gemeenten moet ook leiden tot effectiever gebruik van in regio aanwezige kennis. Uiteindelijk gaat het om transparantie, afstemming en efficiëntie in het ontwikkelings- en toewijzingsbeleid.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Holland Rijnland is een regio waar de druk op de woningmarkt hoog is en in de komende jaren naar verwachting ook hoog blijft. **De druk verschilt tussen subregio's:** in het stedelijk gebied is die hoger dan in het landelijk gebied. Kwaliteit wordt steeds meer onderscheidend in de vragersmarkt. Het gaat om zaken als gebruikswaarde (energiewaarde, efficiënte indeling), belevingswaarde (locatie, groen) en toekomstwaarde (duurzaamheid, bereikbaarheid).

Gemeenten hebben elkaar nodig om in de woningbehoefte te voorzien. Niet elke gemeente kan elk woonmilieu realiseren. Ook voor de verdeling van de sociale huursector en de huisvesting van bijvoorbeeld arbeidsmigranten is afstemming nodig vanwege de schaarste. Het functioneren van een regionaal woonruimteverdeelsysteem verbreedt en vergroot de keuzemogelijkheden en de kansen voor woningzoekenden. Er is een zeker spanningsveld, omdat er naast de uniforme regionale regelgeving en vestigingsvrijheid ook ruimte moet zijn om lokale volkshuisvestingsvraagstukken op te pakken (via afwijkend lokaal maatwerk).

Tot slot groeit de druk in de woonzorgsector. Door vergrijzing en medische mogelijkheden neemt de vraag naar zorg toe. Die zorg wordt echter steeds minder in grote intramurale instellingen geleverd

en meer in kleinschalige woonvormen en thuis. De realisatie van geschikte (extra- en intramurale) woonzorgvormen op de juiste plek vergt afstemming.

Relevante documenten

- Regionale Huisvestingsverordening Holland Rijnland 2015
- Regionale Woonagenda Holland Rijnland 2014
- **Visie Ruimte en Mobiliteit, Verordening Ruimte, uitvoeringsprogramma's Ruimte en Mobiliteit**, Provincie Zuid-Holland (vaststelling in 2014)
- Gebiedsagenda Zuidvleugel/Zuid-Holland en Verstedelijkingsstrategie
- Strategie Wonen Groene Hart
- Plannen voor afbouw intramurale capaciteit (Zorgkantoor)
- Monitor Woningbouwplannen provincie Zuid-Holland
- Convenant Huisvesting arbeidsmigranten Holland Rijnland, periode 2014-2018

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:
  - a. Afstemming en kennisdeling op ambtelijk en bestuurlijk niveau. Elkaar onderling informeren en inspireren is daarbij een belangrijke factor
  - b. Monitoren en afstemmen van het uitvoeringsprogramma (lijst woningbouwplannen) door o.a. terugkerend overleg over opnamecapaciteit en het bevorderen van input van gegevens voor provinciale monitor Ruimte en Wonen;
  - c. Monitoren uitvoering Convenant huisvesting arbeidsmigranten (gemeente Katwijk levert tot 2017 de regio coördinator).
2. Vanuit de belangenbehartigende rol:
  - a. Overleg met Zuidvleugel, provincie en Rijk over speerpunten voor het (boven)regionaal woonbeleid (o.a. Valkenburg, Stedenbaanpluslocaties, transformaties en binnenstedelijke locaties, Groene Hart, huisvesting vergunninghouders);
  - b. Belangenbehartiging gemeenten in ambtelijke en bestuurlijke overleggen met corporaties, zorgaanbieders en -vragers. Verantwoording van woningbouwplannen aan de provincie Zuid-Holland
3. Vanuit de richtinggevende rol:

Organiseren van platform voor afstemming en evaluatie van woonruimteverdeling (beleidscommissie van gemeenten, corporaties en huurdersorganisaties)
4. Vanuit de uitvoerende rol:
  - a. Beoordelen urgentieverzoeken en voeren secretariaat regionale urgentiecommissie;
  - b. Vertegenwoordigen van het bestuur in bezwaar- en beroepsprocedures inzake woonruimteverdeling

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. **a. Aantal AO's, PHO's, ambtelijke afstemmingsbijeenkomsten en inspirerende sessies.**
  - b. Verhoging van het aandeel harde plancapaciteit, gerelateerd aan ontwikkeling woningbehoefte en marktopnamecapaciteit; netto toevoeging van een proportioneel deel van de woningen die voor 2015-2020 in de woonagenda zijn afgesproken; aandeel sociale huurwoningen per gemeente in de nieuwbouw; aandeel woningen voor verzorgd/beschut wonen.
  - c. Monitor aantallen arbeidsmigranten
2.
  - a. De planlijst van het uitvoeringsprogramma is door de provincie geaccepteerd als verantwoordingsinstrument voor bestemmingsplannen
  - b. Aantal woonlocaties voor arbeidsmigranten binnen de afspraken van het Convenant huisvesting arbeidsmigranten;
3.
  - a. Aantal urgentieverzoeken en verleende urgenties;

3. Gemiddelde regionale slaagkans en de lokale slaagkans; aantal woningen dat is toegewezen o.g.v. lokaal maatwerk;
4. Aantal behandelde en gewonnen bezwaar- en beroepsprocedures

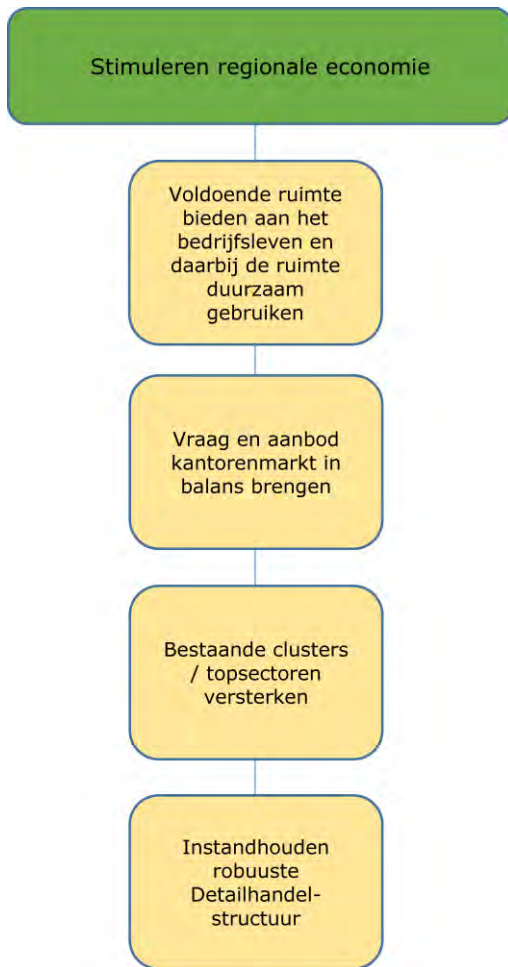
Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

- Regionale Woonagenda: Holland Rijnland en regiogemeenten (i.o.m. derden zoals provincie, corporaties, zorgkantoor);
- Uitvoeringsprogramma Woonagenda: Holland Rijnland, regiogemeenten, corporaties en andere ontwikkelaars, zorgkantoor, zorgaanbieders, provincie;
- Uitvoering Convenant Huisvesting arbeidsmigranten: koepel van woningcorporaties, commerciële huisvesters, lokale overheid en werkgevers, Ambassadeursteam Huisvesting Arbeidsmigranten;
- Beleidsevaluatie woonruimteverdeling: Holland Rijnland i.s.m. koepels van woningcorporaties, huurdersorganisaties en zorgaanbieders;
- Urgentieverlening: onafhankelijke commissie ondersteund door Holland Rijnland;
- Bezwaarschriftencommissie: onafhankelijke commissie ondersteund door lokaal apparaat en/of regio.
- Uitvoering Huisvestingsverordening: koepel van woningcorporaties en lokale overheid en corporatie voor lokaal maatwerk.

Wat zijn de externe projectkosten?

- Bezwaarschriftencommissie: € 220.000 (exclusief beleidsadvisering);
- Urgentiecommissie: € 72.500
- Lobby en onderzoek regionale woonagenda en uitvoeringsprogramma: € 30.000;
- Beleidscommissie Woonruimteverdeling: € 10.000 (voor verkrijgen benodigde onderzoeksdata);
- Uitvoering Besluit Woninggebonden Subsidies (BWS) € 4.150.

3.1.5 Onderdeel Economische Zaken

Wat willen we bereiken?

Hoofddoel van het programma is het stimuleren van de regionale economie en het bevorderen van de economische vitaliteit. Holland Rijnland wil voldoende ruimte blijven bieden aan het bedrijfsleven en de bedrijvigheid. Dit vraagt om duurzame en toekomstbestendige werklocaties met efficiënt gebruik van de ruimte (bedrijventerreinen, kantoorlocaties en een robuuste winkelstructuur). Een belangrijke regionale koers is verder het versterken van de topsectoren Life Science and Health, Space (onderdeel van High Tech), Biobased Economy en de Greenports Duin- en Bollenstreek, regio Boskoop en Aalsmeer.

Wat is het maatschappelijk effect?

Holland Rijnland wil de innovatieve speerpunten, de niches en specialiteiten die moeten zorgen voor extra groei, stimuleren. Dit zorgt voor een duidelijke economische identiteit en levert de regio een aantrekkelijk economisch en kennisklimaat op. Door rondom de topsectoren speerpuntenbeleid te voeren kunnen optimaal de mogelijkheden worden benut die het provinciale en nationale topsectorenbeleid en het Europees beleid biedt. Als topsectoren worden beschouwd: Space, Biobased Economy, Life science & Health (Bio Science Park Leiden), Technology (ESA Estec) en de Greenports.

Door herstructurering (van onderhoud tot totale herontwikkeling) van de bestaande en deels verouderde bedrijventerreinen en kantoorlocaties moeten de vestigingsvoorwaarden verbeteren om ook in de toekomst aantrekkelijke vestigingsplaatsen te blijven voor het bedrijfsleven. Het is van belang om ruimte te blijven bieden aan het

bedrijfsleven en op deze wijze zoveel mogelijk bedrijven voor de regio te behouden en nieuwe vestigingen te stimuleren. De werkgelegenheid blijft hierdoor kwantitatief en kwalitatief op peil. Het detailhandelsbeleid draait om het in stand houden van bereikbare en aantrekkelijke winkelgebieden op korte afstand van de consument. Dit vraagt om een regionale detailhandelsstructuur waarin de verschillende aankoopplaatsen in stads- en dorpscentra en op aangewezen clusters voor perifere detailhandel (PDV) elk hun functie kunnen vervullen.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Alle signalen wijzen er op, dat de Nederlandse economie langzaam uit de recessie komt. De recessie heeft sinds 2009 ook in onze regio grote gevolgen gehad voor bedrijfsgebouwen, kantoren en detailhandel, bijvoorbeeld door toenemende leegstand in kantoren en winkels.

Het Nederlandse bedrijfsleven is van oudsher sterk internationaal georiënteerd. Groei is sterk afhankelijk van de mate waarin het bedrijfsleven, de universiteiten en de kennisinstellingen marktkansen weten te verzilveren en bedrijven, mensen en kennis aan Nederland weten te binden. De Zuidvleugel, de provincie, het Rijk en Europa leggen de focus in het beleid op het versterken van een beperkt aantal topsectoren, die de basis moeten vormen voor de groei van de gehele economie. Deze topsectoren lopen voorop in het vinden van innovaties en oplossingen voor uitdagingen op het gebied van gezondheid, klimaat, water, voedsel en veiligheid.

De vastgoedmarkt is de afgelopen jaren al belangrijk veranderd van een aanbodgeoriënteerde markt in een vraaggerichte markt. Ook de vraag naar bedrijfsruimte is in ontwikkeling: meer vraag naar kleinschaliger bedrijfs- en kantoorunits op informele werklocaties en minder vraag naar grote units op formele kantoorlocaties en bedrijventerreinen. De uitgifte van bouwrijpe grond is tijdelijk

gestagneerd en het aantal transacties voor kantoor- en bedrijfspanden is aanzienlijk teruggelopen. Op verschillende plekken is er sprake van structurele leegstand. Zowel het Rijk als de provincies dringen er bij gemeenten aan op maatregelen. Omdat er bij de provincies minder geld beschikbaar is voor de noodzakelijk herstructurering moet dit een gezamenlijke opgaven van markt en overheid worden.

Door veranderende consumentenvoorkeuren, achterblijvende bestedingen en de sterke groei van de verkoop via internet is de winkelmarkt sterk veranderd met in toenemende mate leegstand op alle typen aankoopplaatsen. Kleine en dorpscentra hebben het moeilijk. PDV-clusters dringen aan op het toelaten van andere branches op hun locatie naast de traditionele volumineuze branches. Dit raakt het functioneren van de detailhandelsstructuur.

Relevante documenten

- Kijk op de regionale economie van Holland Rijnland (2013)
- Regionale kantorenstrategie Holland Rijnland
- Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport Duin- en Bollenstreek
- **Intergemeentelijke Structuurvisie Greenport regio Boskoop, 2011 en de actieagenda's Ruimte, Bereikbaarheid, Duurzaamheid en Water, Kennis en Innovatie en Branding.**
- Ruimtelijke visie Greenport Aalsmeer 2015-2025
- Quick Scan: Topsectorenbeleid en kansen voor Holland Rijnland
- Werkprogramma Holland Space Cluster
- Programma Holland Rijnland Biobased
- Strategie voor detailhandel op perifere locaties
- Visie Ruimte en Mobiliteit (2014) provincie Zuid-Holland
- Economische Agenda Greenport Duin- en Bollenstreek (2013)
- Economische Agenda en Uitvoeringsprogramma Leidse Regio (2013)

Wat gaan we ervoor doen?

1. vanuit de platformrol

De subregio's zijn druk bezig met het opstellen en uitvoeren van hun regionale programma's, de ondernemersnetwerken ontwikkelen zich, er wordt steeds meer samengewerkt in triple helix verband en er is sprake van veel innovatieve ontwikkelingen in sectoren als Life Science and Health, Biobased Economy, Space Technology en Vitaliteit/Zorg.

Het is van belang om de ontwikkelingen af te stemmen, ervaringen en kennis met elkaar te blijven delen en met elkaar inspiratie op te doen over trends en ontwikkelingen in het economisch domein op lokaal, subregionaal en regionaal niveau. De vorm waarin dit gedaan wordt staat nog niet vast, maar afgesproken is dat er een platformfunctie op ambtelijk en bestuurlijk niveau zal blijven bestaan. De rol van de regio is om deze platformfunctie zo goed en inspirerend mogelijk te organiseren.

2. vanuit de richtinggevende rol

In Holland Rijnland zijn minimaal zes potentiële, regionale clusters te onderscheiden: Greenports, Life Sciences, High Tech (oa. Space Technology), Zorg, Toerisme en Biobased Economy. Het inhoudelijk programma van Holland Rijnland op het gebied van economie bestaat momenteel uit twee regionale speerpunten: Space Technology en Biobased Economy. Dit regionale, inhoudelijke programma is niet **in beton gegoten**. Idee is dat de regio thema's signaleert, aanjaagt, stimuleert en als makelaar fungeert in netwerken. Vervolgens wordt na verloop van tijd een thema opgepakt door meer uitvoerende partijen. Dat kunnen marktpartijen zijn, aan de overheid gelieerde intermediaire organisaties (zoals InnovationQuarter), subregionale of lokale publieke partijen of maatschappelijke partijen. In de nabije toekomst kunnen **ook nieuwe, thema's opgepakt worden, wanneer subregio's en/of gemeenten daar om vragen.**

Voor de thema's Greenports, kantoren, detailhandel en bedrijventerreinen ligt het primaat bij de gemeenten en de subregio's.

3. Vanuit de belangenbehartigende rol

Het regionale, inhoudelijke programma gecombineerd met de thema's uit coördinerende en afstemmende rol laten de belangrijkste regionale belangen zien. Een florerende economie is gebaat bij de juiste voeding voor de (sub) regionale projecten en programma's over wat er nodig is: ruimte, faciliteiten, kennis, investeringen, subsidies of iets anders? Als de belangen en behoeften duidelijk zijn, kan er gericht worden gelobbyd richting provincie, rijk en andere partijen.

De bestuurders van onze 14 gemeenten acteren in veel verschillende netwerken. Als het **regionale 'wensenlijstje' bij iedereen helder is** kan daar nog beter gebruik van worden gemaakt en kan er gemeenschappelijk en gericht worden gelobbyd.

Het is belangrijk om contacten aan te gaan met de diverse netwerken. Daarbij kan gedacht worden aan bestaande contacten met de Zuidvleugel, de provincie Zuid-Holland, andere regio's en gemeenten in Zuid-Holland, Innovation Quarter, het bedrijfsleven. Nieuwe allianties zijn voor het versterken van de economie van groot belang. Buiten de Zuidvleugel kan daarbij kan gedacht worden aan de metropoolregio Amsterdam, het Amsterdam Economic Board, Amsterdam Marketing, Schiphol/SMASH, Haarlemmermeer en de regio Utrecht (U10/voormalige BRU).

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. Aantal AO's, PHO's, ambtelijke afstemmingsbijeenkomsten en inspirerende sessies, Greenporthouse Duin- en Bollenstreek.
2. **Uitgewerkte programma's Space en Biobased en daaruit voortvloeiende acties/projecten. Nieuwe ontwikkelingen en thema's. Aanjagen van projecten in triple helix verband.** Voor kantorenstrategie en detailhandel: monitoring ontwikkelingen.
3. Aantal overleggen en bijeenkomsten met (potentiele) partners buiten onze regio.
4. Regionale topsectoren weten gebruik te maken van kansen (o.a. subsidies) die het topsectorenbeleid van provincie, Rijk en Europa biedt.

Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

Uitwerking van taken en rollen gebeurt in nauw overleg met de subregio's en gemeenten.

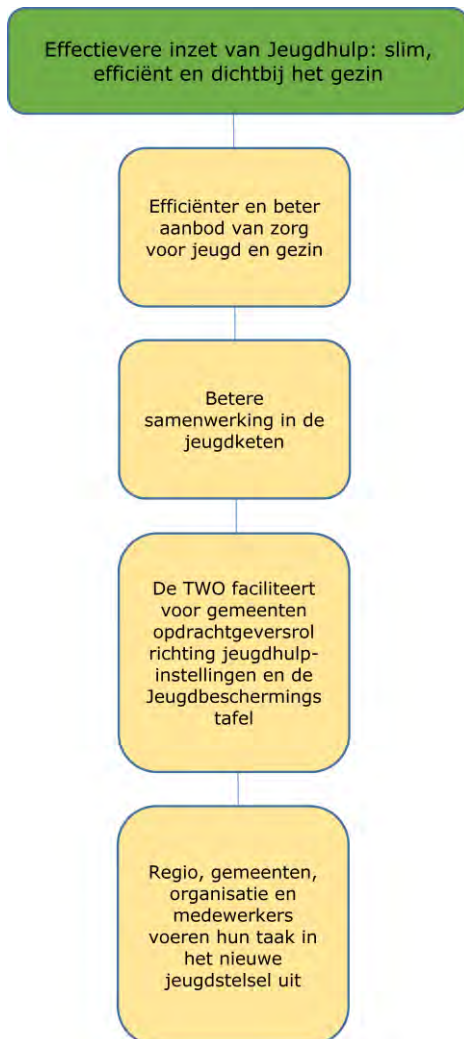
Werken met en in de zogenoemde 'triple helix' is uitgangspunt en het bedrijfsleven en de kennisinstellingen worden nauw betrokken bij de uitwerking en uitvoering. Dat geldt met name voor de clusters Space en biobased economy.

Vanzelfsprekend wordt er nauw samengewerkt met provincie en Rijk op dit gebied, en waar mogelijk en noodzakelijk de contacten in Europa aangesproken.

Wat zijn de externe projectkosten?

- Programma Holland Rijnland Biobased: € 30.000;
- Programma participatie Holland Space Cluster € 20.000;
- Algemene belangenbehartiging en platformfunctie: € 10.000.

3.1.6 Onderdeel Jeugd

Wat willen we bereiken?

Doelstelling is een effectievere inzet van Jeugdhulp: slim, efficiënt en dichtbij het gezin. Dit willen we bereiken door:

- Efficiënter en beter aanbod van zorg voor jeugd en gezin: voor jeugdigen en gezinnen die een beroep doen op jeugdhulp of nazorg is deze tijdig en zo laagdrempelig als mogelijk beschikbaar.
- Betere samenwerking in de jeugdketen: het realiseren van een efficiënte en effectieve samenwerking tussen alle betrokken partijen op het terrein van de zorg voor jeugdigen.
- Regionale invulling van de opdrachtgeversrol richting jeugdhulpinstellingen en de Jeugdbeschermingstafel (door Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp).
- Regio, gemeenten, organisaties en medewerkers voeren hun taak in het nieuwe jeugdstelsel uit.

Wat is het maatschappelijk

gemeenten bepalen gezamenlijk de kaders voor de Jeugdhulp;

- kwaliteit van jeugdhulp;
- in alle gemeenten functioneren Jeugd- en Gezinsteam;
- de Centra voor Jeugd & Gezin (**CJG's**) vormen met de Jeugd- en Gezinsteam de toegang tot het nieuwe jeugdstelsel in de regio.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Vanaf 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor alle jeugdhulp. De gemeenten in Holland Rijnland hebben deze opdrachtgeversrol gezamenlijk ingevuld door de oprichting van de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp (TWO), zie hieronder. Voor de regionale samenwerking is gekozen vanwege de noodzakelijke bundeling van kracht en kennis, zeker gelet op de complexe inhoud en het omvangrijke jaarlijkse regionale budget van ruim honderd miljoen euro.

Daarnaast is risicospreiding wenselijk omdat de kosten per gemeente per jaar sterk kunnen fluctueren. Voor een aantal onderdelen van de jeugdhulp is de regionale samenwerking ook wettelijk verplicht.

De transitie is in Holland Rijnland gepaard gegaan met een inhoudelijke transformatie. Dichtbij, integraal en met hulp op maat, zonder onnodige bureaucratie. Doel is een overzichtelijker stelsel dat in staat is jeugdhulp te bieden van hogere kwaliteit en tegen minder kosten.

In 2013 is het toekomstmodel jeugdstelsel Holland Rijnland vastgesteld en verder uitgewerkt. Dit model gaat ervan uit taken anders en beter uit te voeren met het kind centraal, met een vijftal pijlers:

1. de pedagogische gemeenschap
2. basisvoorzieningen
3. Jeugd- en Gezinsteam
4. specialisten
5. verbinding met andere stelsels: 1Gezin1Plan

Vanaf de invoering in 2015 zijn gemeenten en instellingen in gezamenlijkheid aan het werk om de inhoudelijke en financiële opgaven te kunnen realiseren. De jarenlange ervaring in de samenwer-

king op het gebied van jeugd binnen Holland Rijnland helpt hierbij. Hierbij wordt een nieuwe vorm van opdrachtgeverschap ontwikkeld, vanuit de inhoud en de regionale visie.

Aandachtspunten op het gebied van jeugd voor 2016 zijn de verdere implementatie van de jeugdtaken bij de gemeenten en het nader vormgeven van de transformatie. Daarnaast speelt de vraag of en hoe het regionaal opdrachtgeverschap vanaf 2017 wordt ingericht. Ook het verder uitwerken van diverse onderwerpen staan op de agenda. Denk daarbij aan onderwerpen als de doelgroep 16+, aansluiting bij onderwijs en persoonsgebonden budgetten. Andere thema's voor de komende jaren zijn veiligheid en gedwongen kader, calamiteiten, AMHK/Veilig Thuis.

Holland Rijnland faciliteert de samenwerking op het gebied van Jeugd vanuit haar platformfunctie **en als 'host' van de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp (TWO)**. NB: deze begroting gaat over de werkzaamheden bij Holland Rijnland. In onderstaand kader wordt ingegaan op de werkzaamheden van de TWO. De TWO heeft haar eigen begroting die buiten de begroting van Holland Rijnland valt.

Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp (TWO)

De TWO verzorgt voor 13 gemeenten¹ de transformatie en inkoop van de jeugdhulp voor in ieder geval de periode 2015-2017. De TWO is verantwoordelijk voor het inhoudelijk opdrachtgeverschap, de contractering en het aansturen van Servicepunt 71 waar het technisch opdrachtgeverschap is ondergebracht. Hiervoor is een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten tussen de gemeenten en Holland Rijnland. Voor het uitvoeren van de bedrijfsvoeringstaken heeft Holland Rijnland een DVO met Servicepunt 71 (SP71) afgesloten. Daarnaast zorgt de TWO voor de procesregie op de te realiseren transformatie.

De Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp (TWO) is een netwerkorganisatie en bestaat uit een klein team medewerkers, veelal gedetacheerd door gemeenten. De werkorganisatie geeft invulling aan het accounthouderschap naar gemeenten en naar de zorgaanbieders. Binnen de TWO is inhoudelijke deskundigheid aanwezig op het terrein van jeugdhulpverlening, gedwongen kader en gesloten jeugdhulp, geestelijke gezondheidszorg, en zorg voor kinderen met een verstandelijke beperking. De werkorganisatie zorgt voor de (inhoudelijke en technische) controle van facturen en verantwoordingen, en levert de periodieke managementrapportages aan gemeenten. De hoofdpoging van de TWO is de transformatie van de jeugdhulp. Hiervoor voert de TWO de procesregie op de inzet van gemeenten en zorgaanbieders.

Het gaat bij de transitie van de jeugdzorg niet alleen om het overnemen van taken die nu ergens anders zijn belegd. Van gemeenten wordt verwacht dat zij de jeugdhulp inhoudelijk transformeren. Dat vraagt van de gemeenten en instellingen een grote inspanning om ook het bij de transformatie behorende veranderingsproces vorm te geven. Die inspanning werd in 2014 door iedereen geleverd **om per 1 januari 'open' te kunnen zijn. Maar dat is slechts het begin.**

Hierbij is het goed te realiseren dat het opdrachtgeverschap voor 2 jaar is aangegaan en dat zowel 2015 als 2016 bijzondere jaren zijn. 2015 is namelijk een jaar waarin zorgcontinuïteit geldt. Daarom zijn er contracten afgesloten met alle bestaande aanbieders. Met een aantal aanbieders zijn de contracten beëindigd na het aflopen van de zorgcontinuïteit. Met andere aanbieders zijn contracten uitgebreid. De inkoop van 2016 is voorbereid in 2015 op basis van nog beperkt opgebouwde inkoopervaring en onder tijdsdruk. Dit kan ook in 2016 nog leiden tot aanpassing van de contracten om te kunnen voldoen aan de behoefte.

Voor de inkoop van de Jeugdhulp had de TWO in 2015 **€ 107 miljoen beschikbaar**. Het budget voor 2016 is nog niet bekend. Verwacht wordt een korting van 11% op het budget van 2015.

Voor de monitoring van de jeugdhulp is een uitgebreide verantwoordingsrapportage ontwikkeld. Dit geldt zowel voor de financiële administratie als voor de zorgprestaties en hulpverlening. De monito-

¹ Vanwege de integrale benadering van het sociale domein en de samenwerking met de gemeenten Wassenaar en Leidschendam-Voorburg is Voorschoten voor de inkoop van de Jeugdhulp aangesloten bij Haaglanden.

ring van de jeugdhulp gebeurt op basis van de volgende componenten: tellen, tevredenheidsonderzoek, vertellen en dossieronderzoek.

Relevante documenten

- Dienstverleningsovereenkomst gemeenten – Holland Rijnland (december 2014)
- Dienstverleningsovereenkomst Holland Rijnland – Servicepunt 71 (december 2014)
- Notitie Jeugdhulp 2015 (oktober 2014)
- Notitie gezamenlijk opdrachtgeverschap jeugdhulp (februari 2014)
- Regionaal beleidsplan transitie jeugdzorg, Hart voor de jeugd (december 2013)
- Toekomstmodel Jeugdinstel Holland Rijnland (maart 2013)
- **Bedrijfsplan CJG's Holland Rijnland en bijbehorend actieplan**
- Uitwerkingsconvenanten Ketenaanpak jeugdbeleid, jeugdzorg en gezinsondersteuning Zuid-Holland Noord, te weten: Algemene convenant jeugdzorg-jeugdbeleid 2009-2012, Samenwerkingsconvenant model zorgcoördinatie en werken met 1 Gezin 1 Plan,
- Samenwerkingsconvenant Verwijsindex risico's **jeugdigen JeugdMATCH** Zuid-Holland Noord en Aansluitovereenkomst landelijke Verwijsindex Risicjongeren

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:
  - a. Een ambtelijk en bestuurlijk platform voor het bepalen van de kaders van het jeugdbeleid, kennisuitwisseling, ontmoeting en samenwerking.
  - b. Verbindende schakel tussen Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp (TWO) en ambtelijk en bestuurlijk platform jeugd gericht op de effectiviteit van de jeugdhulp.
2. Vanuit de belangenbehartigende rol:
  - a. het vertegenwoordigen van onze regio/de gemeenten richting provincie en rijk m.b.t. verdeelmodellen, etc.
3. Vanuit de uitvoerende rol:
  - a. Met gemeenten en TWO signaleren van en inspelen op nieuwe ontwikkelingen.
  - b. Inrichting opdrachtgeverschap vanaf 2017.
  - c. Uitvoerende taken TWO wordt apart op ingegaan in het kader.

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

Monitoring vindt plaats op basis van de CBS-gegevens, kwartaalrapportages van de TWO over de inkoop van de jeugdhulp en halfjaarlijkse rapportages van de Jeugd- en Gezinsteams.

Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

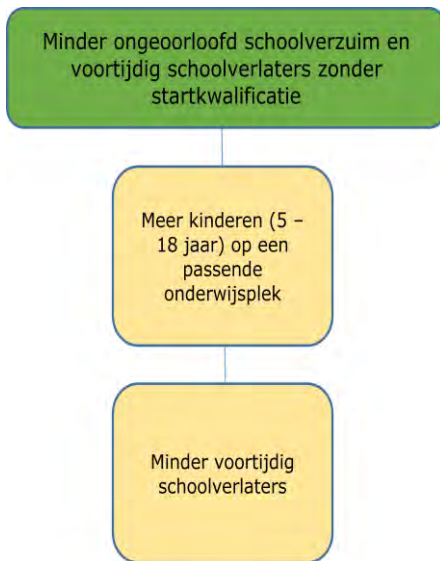
1. ambtenaren van de 14 gemeenten uit de regio Holland Rijnland nemen deel aan het ambtelijke overleg (ao) jeugd en dragen bij aan uitwisseling van kennis en ervaringen en aan bepalen van beleidskaders;
2. één van de gemeenten levert de voorzitter voor het ao jeugd en Holland Rijnland de secretaris;
3. gemeenten trekken deeltrajecten binnen de kolom jeugd.
4. Holland Rijnland zorgt voor aansluiting van zorgaanbieders op het convenant Eén gezin, één plan en de Verwijsindex JeugdMATCH en ondersteunt de ambtelijke overleggen..

TWO is opdrachtgever van de jeugdzorgaanbieders en de jgt's

Wat zijn de externe projectkosten?

- Voor de Tijdelijke Werkorganisatie Opdrachtgeverschap Jeugdhulp verzorgt het Servicepunt71 het technisch opdrachtgeverschap. De bijdrage van Holland Rijnland aan het Servicepunt71 bedraagt € 812.442.

3.1.7 Onderdeel Leerplicht en aanpak voortijdig schoolverlaten

De uitvoering van de leerplicht- en RMC-functie beperkt zich tot de 12 gemeenten in de Leidse regio en de Duin- en Bollenstreek. De uitvoering van de leerplicht- en RMC-functie in de gemeenten Nieuwkoop en Alphen aan den Rijn valt buiten deze begroting en wordt hier verder niet besproken.

Wat willen we bereiken?

Doelstelling is minder ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie. Dit willen we bereiken door:

Meer kinderen 5 tot 18 jaar op een passende onderwijsplek: Het waarborgen van het recht op onderwijs voor leerplichtige of kwalificatieplichtige kinderen.

Minder voortijdig schoolverlaters: alle jongeren (tot 23 jaar) die daartoe in staat zijn verlaten het onderwijs met een startkwalificatie (diploma op niveau mbo-2, havo of vwo).

Wat is het maatschappelijk effect?

- Aantal meldingen van verzuim per schooljaar
- Aantal thuiszitters en zorgleerlingen per schooljaar
- Aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters per schooljaar

Maatschappelijke ontwikkelingen

Per 1 augustus 2014 is de Wet op Passend onderwijs van kracht. In het beleidsplan leerplicht en RMC 2015-2018 is de doelstelling opgenomen het aantal thuiszitters in deze periode te halveren. De gemeenten hebben een eigen rol m.b.t. de mate waarin passend onderwijs voor thuiszitters gerealiseerd kan worden. Het zijn de gemeenten die hiervoor in het Op Overeenstemming Gerichte Overleg (OOGO) met het onderwijs om tafel zit, niet het RBL. Er kan sprake zijn van knelpunten in de financiering van onderwijs-zorgarrangementen bij de realisatie van een passende onderwijsplek. Financiële gevolgen van de doelstelling m.b.t. thuiszitters en het organiseren van passend onderwijs liggen deels bij de gemeenten, deels bij de samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet onderwijs. De mate waarin deze doelstelling behaald wordt ligt niet enkel binnen de invloedssfeer van/of is het gevolg van de inzet bij het RBL.

Voor schooljaar 2015-2016 geldt de Rijksregeling voortijdig schoolverlaten waarin prestatieafspraken zijn opgenomen tussen Rijk, RMC en scholen met betrekking tot het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters. Op basis deze regeling kunnen scholen prestatiemiddelen ontvangen en zijn er op regionaal niveau regiomiddelen beschikbaar om school-overstijgende maatregelen uit te voeren. Dit gebeurt in RMC-regio Zuid-Holland Noord onder de noemer van het programma "Blijf bij de les!". Het is op het moment van schrijven van deze begroting nog onduidelijk of en hoe het Rijk ook na schooljaar 2015-2016 naast de reguliere RMC-middelen, extra middelen in gaat zetten ter bestrijding van voortijdig schoolverlaten.

Relevante documenten

- Beleidsplan leerplicht en RMC 2015-2018
- Wettelijke bepalingen inzake leerplicht, RMC en leerlingenadministratie en overige onderwijs-wetgeving, met name Passend Onderwijs
- Overeenkomsten met gemeenten inzake leerlingenadministratie
- Vsv-regeling 2015-2016

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:
Faciliteren werk- en regiegroep voortijdig schoolverlaten

2. Vanuit de richtinggevende rol:
Participeren in het Actieplan Jeugdwerkloosheid Holland Rijnland
3. Vanuit de belangenbehartigende rol:
Ondersteunen uitvoering vsv-regeling en programma 'Blijf bij de les!'
4. Vanuit de uitvoerende rol:
Regionaal Bureau Leerplicht Holland Rijnland (RBL) voert de leerplicht, kwalificatieplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voor voortijdig schoolverlaten (RMC-functie) uit voor de 12 gemeenten uit de Leidse regio en Duin- en Bollenstreek. Hiermee is er in dit gebied één aanspreekpunt voor scholen voor in- en uitschrijvingen van leerlingen, en het behandelen verzuimmeldingen en meldingen van voortijdig schoolverlaten. De volgende taken voert het RBL uit:
  - a. Uitvoeren leerplicht, kwalificatieplicht en RMC-functie voor gemeenten in Duin- en Bollenstreek en Leidse regio
  - b. Uitvoeren leerlingenadministratie-taken voor gemeenten in Duin- en Bollenstreek en Leidse regio
  - c. Uitvoeren beleidsplan Leerplicht en RMC 2015-2018, onderdeel werkplan 2016

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. Afstemming en kennisdeling
  - a. Aantal werk- en regiegroepoverleggen per jaar
2. Realiseren strategische en tactische projecten en activiteiten
  - a. Aantal projecten van het actieplan jeugdwerkloosheid waar voortijdig schoolverlaters aan deel kunnen nemen.
  - b. Aantal voortijdig schoolverlaters dat (van de WWB) uitstroomt naar werk.
3. Belangenbehartiging, lobby
  - a. Realisatie subsidieaanvraag regiomiddelen vsv
  - b. **Voortgang uitvoering programma 'Blijf bij de les!' wordt door de contactschool bijgehouden** in een monitor die tweemaal per jaar als onderdeel van de managementrapportage wordt geagendeerd in de regiegroep vsv.
4. Uitvoerende taken
In het Beleidsplan leerplicht en RMC 2015-2018 staan de volgende doelstellingen opgenomen:
Iedereen die in staat is onderwijs te volgen vindt een passende onderwijsplek in de regio. Het RBL streeft er naar om het aantal thuiszitters zo ver mogelijk terug te brengen. Het RBL wil het aantal vrijstellingen op basis van artikel 5 onder a (op basis van psychische en/of lichamelijk gronden) de komende periode halveren van 123 in schooljaar 2013-2014 naar 65 in 2017-2018.
Kwaliteit van verzuimmeldingen in het mbo moet even hoog zijn als op het voortgezet onderwijs: bij 75% i.p.v. 25% van de meldingen wordt daadwerkelijk ongeoorloofd verzuim geconstateerd.
Het opvolgen van het verzuim18+ door rmc moet jongeren aantoonbaar behouden voor voortijdig schooluitval.
Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters in regio Zuid-Holland Noord bedraagt maximaal het percentage zoals het ministerie van OCW die per doelgroep stelt. Dit betreft voor schooljaren 2014-2015 en 2015-2016 de volgende percentages:

Doelstelling nieuwe voortijdig schoolverlaters schooljaren 2014-2015 en 2015-2016	Maximale uitvalpercentages
Voortgezet onderwijs onderbouw	max. 1,00 % VSV
VMBO bovenbouw	max. 4,00 % VSV
Havo/vwo bovenbouw	max. 0,50 % VSV
Entreeopleiding (MBO1)	max. 22,50 % VSV
MBO niveau 2	max. 10,00 % VSV
MBO niveau 3 en 4	max. 2,75 % VSV

Alle nieuwe voortijdig schoolverlaters worden direct na uitschrijving benaderd door het RMC voor trajectbegeleiding.

Alle oude voortijdig schoolverlaters zonder werk of inkomen worden ieder jaar proactief benaderd door het RMC voor trajectbegeleiding.

59% van de preventief ingezette rmc-trajecten werden in schooljaar 2013-2014 met een positief uitstroomresultaat (onderwijs of werk) afgesloten. Dit moet omhoog naar 70%
40% van de curatief ingezette rmc-trajecten werden in schooljaar 2013-2014 met een positief uitstroomresultaat (onderwijs of werk) afgesloten. Dit moet omhoog naar 60%

Alle voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar met een WWB-uitkering die de intellectuele capaciteiten hebben en waarbij geen belemmeringen gelden die –al dan niet met ondersteuning– binnen een half jaar kunnen worden opgelost, benutten onderwijs als voorliggende voorziening. De jaarlijkse evaluatie van het Kansloket wordt hierbij benut om de resultaten te monitoren.

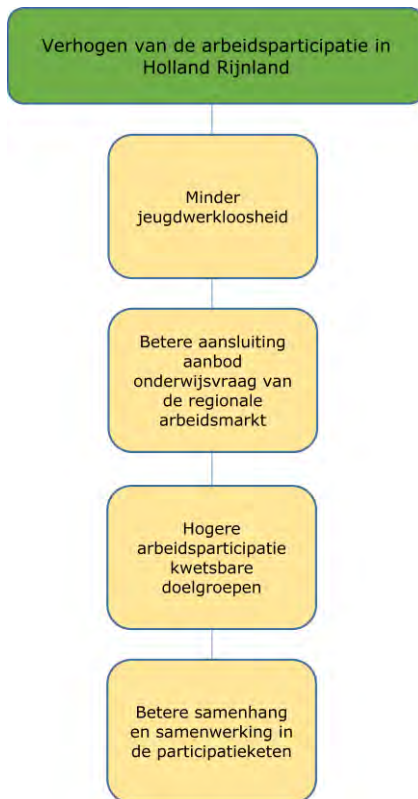
Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

- gemeenten: deelname van ambtenaren uit Leidse regio en Duin- en Bollenstreek in ambtelijk overleg jeugd en onderwijs van Holland Rijnland
- vertegenwoordiging van deze gemeenten door Leiden, Leiderdorp, Katwijk en Hillegom in de werkgroep voortijdig schoolverlaten
- RBL Holland Rijnland: uitvoering leerplicht, kwalificatieplicht, RMC-functie en leerlingenadministratie voor gemeenten in de Leidse regio en de Duin- en Bollenstreek
- RBL Holland Rijnland: faciliteren werk-/ regiegroep voortijdig schoolverlaten
- Holland Rijnland: faciliteren ambtelijk overleg jeugd en onderwijs
- onderwijsinstellingen, zorginstellingen, gemeentelijke sociale diensten en UWV Werkbedrijf: mede vorm en invulling geven aan beleid inzake terugdringen voortijdig schoolverlaten, samenwerken met en/of participeren in werk- en regiegroep vsv en werkgroep actieplan jeugdwerkloosheid Holland Rijnland

Wat zijn de externe projectkosten?

- Diverse kosten, voor onder andere het softwarepakket, €66.383

3.1.8 Onderdeel Participatie

Wat willen we bereiken?

Doelstelling is verhogen van de arbeidsparticipatie in Holland Rijnland. Dit willen we bereiken door:

Minder jeugdwerkloosheid: Jongeren te stimuleren de opleiding af te maken, jongeren hoger op te leiden door ze langer te scholen en jongeren te ondersteunen bij het vinden en behouden van een baan.

Betere aansluiting aanbod onderwijs met de vraag uit de regionale arbeidsmarkt: Ontwikkelen van regionaal arbeidsmarktbeleid waarbij met onderwijs- en werkgeverspartijen afspraken tot stand komen om beter aan te sluiten op de vraag op de arbeidsmarkt.

Hogere arbeidsparticipatie kwetsbare doelgroepen

Betere samenhang en samenwerking in de participatieketen: Verhoging van de maatschappelijke participatie in het algemeen en de arbeidsparticipatie in het bijzonder door een samenhangende inzet van instrumenten in het kader van het participatiebudget en het budget van de arbeidsmarktregio. Daarbij komen tot de een meer inclusieve arbeidsmarkt met een hogere arbeidsparticipatie van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat is het maatschappelijk effect?

- Percentage jeugdwerkloosheid
- Ontwikkeling arbeidsparticipatie van de beroepsbevolking
- Ontwikkeling aantal niet werkende werkzoekenden
- Afname aantal (langdurig) uitkeringsgerechtigden
- Aantal gerealiseerde garantiebannen
- Het aantal deelnemers in taal- en rekenaartrajecten

Opmerking: Holland Rijnland heeft voor de criteria 1 tot en met 5 geen directe invloed. De verantwoordelijkheid en sturingsmogelijkheden liggen bij de gemeenten en UWV.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Arbeidsmarktbeleid is per definitie regionaal. Het kabinet heeft voor het uitvoeren van dit beleid **arbeidsmarktregio's ingesteld**. Holland Rijnland minus Voorschoten en inclusief de gehele heringedeelde gemeente Alphen aan den Rijn is aangewezen als arbeidsmarktregio. Binnen de arbeidsmarktregio vervult de centrumgemeente Leiden een trekkersrol.

Arbeidsmarktbeleid is geformuleerd als speerpunt voor de sociale en economische agenda. Kader voor het arbeidsmarktbeleid is de per 1 januari 2015 van kracht zijnde Participatiewet. In het regeerakkoord Bruggen Slaan is de nieuwe Participatiewet aangekondigd. De strekking van deze wet is, dat meer mensen met afstand tot de arbeidsmarkt bij reguliere werkgevers aan de slag moeten. Dit gaat samen met een omvangrijke bezuinigingsopgave op de sociale zekerheid.

Belangrijk onderdeel van de Participatiewet is de realisatie van garantiebannen. In het Sociaal Akkoord van april 2013 hebben werkgevers en het Rijk afspraken gemaakt over de realisatie van 125.000 banen voor werkzoekenden met afstand tot de arbeidsmarkt. Bij de realisatie hebben de werkbedrijven de taak om verbinding te leggen tussen het aanbod van werkzoekenden en werkgevers. In Holland Rijnland is de keuze gemaakt voor een 'licht bestuurlijk netwerk'. Het Werkbedrijf Holland Rijnland is per 1 januari 2015 van start gegaan.

In maart 2015 is het marktwerkingsplan vastgesteld. In dit plan is de gezamenlijke strategie van gemeenten en UWV richting werkgevers uitgewerkt. Het doel is binnen Holland Rijnland te komen tot een eenduidige werkgeversbenadering. Deze benadering is een belangrijke randvoorwaarde om het hoofddoel van de Participatiewet te bereiken: het meer plaatsen van werkzoekenden met afstand tot de arbeidsmarkt bij reguliere werkgevers.

Aanvraag middelen Europees Sociaal Fonds

Nederland zet middelen uit het Europees Sociaal Fonds in om te komen tot een inclusieve arbeidsmarkt. Dit sluit aan op de doelstellingen van de Participatiewet.

De arbeidsmarktregio kan voor 2014 en 2015 een bedrag van 1,6 miljoen euro krijgen. Hierbij is de voorwaarde dat de regio een zelfde bedrag inlegt. 30% van dit bedrag is bestemd voor schoolverlaters van het Voortgezet Speciaal- en het Praktijkonderwijs. De definitieve toekenning van het bedrag vindt plaats na afrekening in september 2016. In 2015 is een nieuwe aanvraag ESF ingediend voor de periode 2016-2017.

Jeugdwerkloosheid

Speciale aandacht blijft uitgaan naar het voorkomen en bestrijden van jeugdwerkloosheid. De gemeenten in de regio hebben samen met bedrijfsleven en onderwijspartners de handen ineen geslagen en voor de periode een actieplan jeugdwerkloosheid opgesteld dat doorloopt tot en met halverwege 2015. De aanpak kent de volgende actielijnen:

- Aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt
- Regionale samenwerking
- Matching-offensief: vraag en aanbod bij elkaar brengen
- Leerwerkbanen/stagebanen
- Jongere centraal/aanpak jongere in kwetsbare positie

Regionaal Arbeidsmarktbeleid

Holland Rijnland ondersteunt vanuit het programma ruimte de economische ontwikkeling van de regio door middel van het bedrijfsterreinen- en kantorenbeleid en de projecten op het gebied van biolifesciences en spacesciences (de inzet vanuit het programma Ruimte wordt elders in deze begroting beschreven). Vanuit het Programma Sociaal is de verbetering van de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt één van de manieren om de ontwikkeling van de regionale economie te stimuleren. Afhankelijk van besluitvorming in 2015 (op moment van opstellen van deze begroting nog niet bekend) is duidelijk of en welke rol het Regionaal Platform Arbeidsmarkt Rijn Gouwe (RPA) in 2016 zal hebben in verhouding tot het Werkbedrijf.

Volwasseneneducatie

Volwasseneneducatie levert een bijdrage aan de algemene doelstellingen van het participatiebeleid. Om goed te kunnen participeren in de samenleving en op de arbeidsmarkt moeten mensen de Nederlandse taal goed kunnen beheersen.

Trajecten voor volwasseneneducatie (VE) werden tot en met 2014 ingekocht door Holland Rijnland. De minister van OCW heeft met een wetswijziging met ingang van 2015 het beleid voor op de volgende aspecten veranderd:

Het budget is geen onderdeel meer van het Participatiebudget;

Het budget VE is toegekend aan de centrumgemeente van de arbeidsmarktregio en de centrumgemeente is verantwoordelijk voor de inzet van de middelen;

De verplichte winkelnering bij de roc's wordt opgeheven. Hiervoor is een afbouwregeling ingesteld van 75% in 2015, 50% in 2016, 25% in 2017 en 0 in 2018;

De regio kan de middelen ook inzetten voor taal- en rekenaanbod bij andere aanbieders;

Er is formeel en informeel aanbod mogelijk;

Verdeling van middelen door het Rijk op basis van objectieve maatstaven in plaats van prestatie indicatoren.

In de loop van 2015 is door een regionale werkgroep, met ondersteuning van Holland Rijnland, een regionaal educatieprogramma opgesteld, waarin aangegeven is:

- Welke effecten er met volwasseneneducatie bereikt moeten worden;
- Voor wie de taal- en rekenscholing is bedoeld;
- Welk aanbod taal- en rekenen waar wordt ingekocht;
- Bij welke aanbieder deze trajecten worden ingekocht.

Het budget voor 2016 is naar verwachting € 100.000 minder dan in 2015.

De inkoop van de volwasseneneducatie in de regio gebeurt onder verantwoordelijkheid van de centrumgemeente Leiden. Holland Rijnland koopt namens de centrumgemeente educatie taal- en re-entrajecten in bij de aanbieders van taal- en re-entrajecten; stemt de inkoop van deze trajecten af op het beleid van volwasseneneducatie, re-integratie, inburgering en maatschappelijke ondersteuning van de gemeenten.

Relevante documenten

- Voorbereiding taken decentralisatie werk februari 2012
- Beginselverklaring Werkgeversdienstverlening oktober 2012
- Regionaal Actieplan Jeugdwerkloosheid 2014 – 2015 Aangepast op de aanvraag ESF J3 Regio Holland Rijnland, definitieve versie 1.0 dec 2013;
- Regionaal Educatieprogramma 2016-2018.

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:
  - a. Faciliteren ambtelijk overleg participatie.
  - b. Financieren van en deelname aan drie O overleg (Regionaal Platform Arbeidsmarkt Rijn Gouwe / werkbedrijf Holland Rijnland in oprichting)
  - c. Ondersteuning Management Overleg Werkgeversdienstverlening
2. Vanuit de richtinggevende rol:

Komen tot een eenduidige werkgeversdienstverlening, waarbij afstemming plaatsvindt van dienstverlening van UWV en gemeenten.
3. Vanuit de belangenbehartigende rol:
  - a. Ondersteunen regionale initiatieven op het terrein van aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt
  - b. Ondersteuning invoering Participatiewet met als belangrijke onderdelen werkgeversdienstverlening, oprichten Werkbedrijf Holland Rijnland en het bieden van ondersteuning bij uitwerking van de quotumregeling.
  - c. Ondersteuning aanpak jeugdwerkloosheid
  - d. Ondersteuning aanpak kwetsbare jongeren
  - e. Ondersteuning ESF aanvraag voor werkzoekenden met afstand tot de arbeidsmarkt
  - f. Ondersteuning convenant leerling-bouwplaatsen Rijnstreek, dat beoogt opleidingsplaatsen in de bouw te garanderen.
4. Vanuit de uitvoerende rol:
  - a. Vraaggerichte inkoop educatietrajecten bij aanbieders van taal- en re-entrajecten;
  - b. Afstemmen van inkoop taal- en re-entrajecten op re-integratie, inburgering en maatschappelijke ondersteuning;

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. Afstemming en kennisdeling
  - a. Aantal AO's, PHO's, ambtelijke afstemmingsbijeenkomsten en inspirerende sessies
  - b. Aantal bestuurlijke drie-O overleggen RPA en werkbedrijf Holland Rijnland
  - c. Aantal Management Overleggen Werkgeversdienstverlening
2. Realiseren strategische en tactische projecten en activiteiten
  - a. Realisatie van eenduidige werkgeversdienstverlening
3. Belangenbehartiging, lobby
  - a. Aantal ingevulde Sociaal Akkoord banen
  - b. Aantal toegeleide werkzoekenden met afstand tot de arbeidsmarkt
  - c. Inzet middelen jeugdwerkloosheid moet ertoe leiden, dat jeugdwerkloosheid in Holland Rijnland één van de laagste van het land blijft.
  - d. Aantal gerealiseerde leerlingbouwplaatsen en aantal gerealiseerde leerlingplaatsen in het kader van Social Return.

4. Uitvoerende taken

Met de middelen voor educatie worden minimaal 500 taal- en rekenaartrajecten ingekocht bij de roc's en andere aanbieders.

Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

- De 14 deelnemende gemeenten: deelname in ambtelijk overleg participatie
- Bestuurlijk overleg Werk met gemeentelijke vertegenwoordiging per subregio. Holland Rijnland voert het secretariaat.
- Een van de deelnemende gemeenten levert de voorzitter van het ambtelijk overleg;
- Onderwijs, Overheid en Ondernemers, verenigd in het regionaal platform arbeidsmarkt Rijn Gouwe (RPA)
- Holland Rijnland ondersteunt ambtelijke en bestuurlijke platforms, initieert en onderneemt zelf de voorgenomen activiteiten arbeidsmarktbeleid; koopt namens de contactgemeente Leiden, met de middelen voor educatie taal- en rekenaartrajecten in bij de aanbieders van taal- en rekenaartrajecten; stemt de inkoop van deze trajecten af op het beleid van volwasseneneducatie, re-integratie, inburgering en maatschappelijke ondersteuning van de gemeenten.

Wat zijn de externe projectkosten?

- Project sluitende aanpak jongeren: €5.100
- Regionaal platform arbeidsmarktbeleid: €52.990

3.1.9 Onderdeel Zorg

Wat willen we bereiken?

Doelstelling is betere samenhang en samenwerking in de zorg- en WMO-keten. Dit willen we bereiken door betere regionale afstemming over beleidsontwikkeling en uitvoering wmo en zorg.

Wat is het maatschappelijk effect?

Gemeenten hebben na de overheveling van taken voldoende voorzieningen voor dagbesteding en individuele begeleiding. Alle gemeenten beschikken in aansluiting op de regionale woonagenda over een lokaal beleid wonen, zorg en

welzijn en voeren deze uit.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Gemeenten zijn een belangrijke speler op het gebied van publieke gezondheid, zorg en welzijn. De Wet Maatschappelijke Ondersteuning en de Wet Publieke Gezondheid hebben deze positie aanzienlijk versterkt, evenals de uitbreiding van de WMO per 1 januari 2015. Gemeenten zijn partners van en vaak ook (mede) verantwoordelijk voor regionale aanbieders van zorg en welzijn. De vergrijzing, de vermaatschappelijking en extramuralisering van de zorg vraagt de komende jaren een grote inspanning van gemeenten, zorgvragers, andere zorgfinanciers en woningcorporaties als het gaat om de extramurale zorg voor kwetsbare ouderen.

Het huidige Kabinet heeft per 1 januari 2015 een aanzienlijke taakverschuiving van AWBZ naar gemeenten gerealiseerd. De gemeenten in Holland Rijnland voeren de nieuwe taken vooral lokaal of subregionaal met elkaar uit. Holland Rijnland biedt een platform voor ambtelijke ondersteuning, uitwisseling van kennis en ervaringen.

Voor veel zorgonderwerpen is een integrale aanpak noodzakelijk en een regionale aanpak/afstemming wenselijk en wordt de platformfunctie van Holland Rijnland benut door agendering in het portefeuillehouderoverleg Sociale agenda.

Holland Rijnland heeft in het kader van de RAS (Regionale Agenda Samenleving) een rol van de provincie toebedeeld gekregen in het aanbieden van 2^e lijns-ondersteuning van uitvoerende organisaties op het gebied van de WMO. Het gaat daarbij om het coördineren van de totstandkoming van een jaarlijkse aanvraag vanuit de gezamenlijke gemeenten en GGD voor inzet van ondersteuningsuren door het Centrum voor Maatschappelijke Ondersteuning JSO.

In de Startnotitie Beleidskader Maatschappelijke Participatie 2013 – 2016 van de provincie wordt aangegeven dat dit beleid tot en met 2016 met een substantiële afbouw van de financiële middelen, wordt voortgezet.

Relevante documenten

- Samenwerkingsovereenkomst met Zorg&Zekerheid
- Regionaal Kompas 2016-2020;
- Convenant OGGZ 2016-2020;
- Beleidsvisie OGGZ;
- Planning uren 2016 Centrum voor Maatschappelijke Ontwikkeling

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:

- a. De platformfunctie op het gebied van Maatschappelijke Ondersteuning faciliteren door het ondersteunen ambtelijk overleg zorg en welzijn Holland Rijnland en daaruit voortkomende werkgroepen en activiteiten.

2. Vanuit de belangenbehartigende rol:

- a. Ondersteunen regionale initiatieven op het terrein van de zorg
- b. Ondersteuning bij afstemming met zorgpartijen, corporaties etc. over huisvesting en begeleiding van bijzondere doelgroepen.

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. Afstemming en kennisdeling

- a. Aantal AO's, PHO's, ambtelijke afstemmingsbijeenkomsten en inspirerende sessies;
- b. Aantal gemeenten dat een beleid voor wonen, zorg en welzijn in uitvoering hebben;
- c. Aantal voorzieningen op het terrein van de OGGZ;

Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

- De beleidsmedewerkers zorg & welzijn van de gemeenten van Holland Rijnland nemen deel aan het ambtelijk overleg zorg en welzijn en dragen bij aan uitwisseling van kennis en ervaringen en aan bepalen van (regionale) beleidskaders.
- Eèn van de deelnemende gemeenten levert een voorzitter voor het ambtelijk overleg zorg en welzijn

Wat zijn de externe projectkosten?

Niet van toepassing

3.1.10 Onderdeel Cultuur

Hogere deelname aan activiteiten m.b.t. kunst, cultuur, erfgoed en recreatie & toerisme in de regio

Hogere kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs

Wat willen we bereiken?

Doelstelling: hogere deelname aan activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, erfgoed en recreatie & toerisme in de regio. Dit willen we bereiken door hogere kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs.

Wat is het maatschappelijk effect?

Verhoging van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs. Meer deelname aan activiteiten op het gebied van kunst, cultuur, erfgoed en recreatie en toerisme in de regio

Maatschappelijke ontwikkelingen

Het rijk heeft voor de periode 2013-2016 middelen beschikbaar gesteld aan culturele instellingen voor het bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het primair onderwijs. Deze middelen moeten 100% gematched worden door de gemeenten.

De gemeenten van Holland Rijnland plus Wassenaar hebben met elkaar besloten om de Cultuureducatiegroep Leiden en Parkvilla de opdracht te geven om voor deze periode een subsidieaanvraag in te dienen en deze met gemeentelijke middelen te matchen.

Het gaat om een samenhangend programma van bestaande producten voor het basis onderwijs, die gedragen worden door het primair onderwijs en de gemeenten.

Relevante documenten

- Subsidieregeling Cultuureducatie met kwaliteit 2013-2016
- Subsidieaanvragen Cultuureducatie met kwaliteit 2013-2016

Wat gaan we ervoor doen?

1. Vanuit de platformrol:
  - a. Faciliteren van de platformfunctie op het gebied van Kunst en Cultuur door het ondersteunen van het ambtelijk platform cultuur
  - b. Aansturen cultuurnetwerkers

Hoe gaan we dit meten? (meetbare resultaten)

1. Vier maal per jaar wordt er door Holland Rijnland een ambtelijk overleg Cultuur georganiseerd voor de ambtenaren Cultuur in de regio.
2. In de regio Holland Rijnland wordt door de cultuurnetwerker minimaal 280 uur per jaar inzet gepleegd voor ondersteuning van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit, cultuurparticipatie in het algemeen en netwerkontwikkeling in de regio.

Wie zijn de deelnemers en wie gaat wat doen?

- De 14 deelnemende gemeenten: deelname aan ambtelijk overleg, informatie uitwisselen, kennis delen en volgen van programma's Cultuureducatie met kwaliteit.
- samenwerkingsorgaan Holland Rijnland: faciliteren ambtelijk overleg, administratieve taken inzake verantwoording en subsidieaanvragen voor de cultuurnetwerkers en aansturen van de cultuurnetwerkers.
- Provincie Zuid-Holland: beschikbaar stellen financiën voor cultuurnetwerker en inzet culturele ondersteuningsinstellingen
- Het Rijk: beschikbaar stellen financiering cultuureducatie in het primair onderwijs.
- Diverse culturele instellingen: uitvoering van producten in het regionale programma Cultuureducatie met Kwaliteit.
- Primair onderwijs: uitvoering van programma cultuureducatie met doorlopende leerlijn.

Wat zijn de externe projectkosten?

- Project culturele aanjager, €22.000 (wordt gedekt uit subsidie Provincie Zuid Holland).